

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VRHOVNO
SODIŠČE

Sodnikov informativator

4 / 2025

Simplicitas legibus amica.

Preprostost je prijateljica zakonov.*

* Povzeto iz: Janez Kranjc, Pozabljena latinščina, 2014

VSRS, ODDELEK ZA SPREMLJANJE SODNE PRAKSE, TEL 01 366 42 60 ISSN 2335/3228

**REPUBLIKA
SLOVENIJA
VRHOVNO
SODIŠČE**

ODDELEK ZA
SPREMLJANJE SODNE PRAKSE

I. IZ ODLOČB SENATOV VRHOVNEGA SODIŠČA	1
A. Kazensko področje.....	1
1. Privilegij zoper samoobtožbo.....	1
Sodba I Ips 8272/2021 z dne 12. 6. 2025	1
2. (Ne)veljavnost elektronske vinjete z napako v opisu registrske označbe vozila	1
Sodba IV Ips 7/2025 z dne 18. 6. 2025	1
B. Civilno področje.....	3
1. Tožnikova škoda kot posledica zdravniške napake	3
Vmesna sodba in sklep II Ips 38/2024 z dne 21. 5. 2025	3
2. Pojasnilna dolžnost pri spremembi terapevtske metode zdravljenja	3
Sodba II Ips 74/2024 z dne 18. 6. 2025	3
C. Gospodarsko področje	4
1. Oblikovanje izreka vmesne sodbe	4
Sodba III Ips 8/2024 z dne 8. 7. 2025	4
D. Delovno in socialno področje.....	5
1. Pravni interes za vložitev predloga z zahtevkom za ugotovitev neveljavnosti sklepa, s katerim je nasprotna stranka kolektivno pogodbo razglasila za nično (kolektivni delovni spor).....	5
Sklep VIII Ips 9/2025 z dne 13. 5. 2025	5
2. Odškodninska odgovornost delodajalca za neizrabljen letni dopust.....	5
Sklep VIII Ips 12/2025 z dne 16. 6. 2025.....	5
3. Ugotavljanje lastnega dohodka upravičenca v primeru izgube periodičnega dohodka	7
Sodba VIII Ips 13/2025 z dne 16. 6. 2025.....	7
4. Povrnitev stroškov zdravljenja v tujini	7
Sodba VIII Ips 17/2025 z dne 16. 6. 2025.....	7
5. Ocena redne delovne uspešnosti za sindikalnega zaupnika	8
Sodba VIII Ips 18/2025 z dne 16. 6. 2025.....	8
E. Upravno področje	9
1. Prosti preudarek Sodnega sveta pri napredovanju sodnikov	9
Sodba U 5/2025-8 z dne 4. 6. 2025	9
2. Vezanost Upravnega sodišča na stališča Vrhovnega sodišča in obseg presoje v postopku spremembe okoljevarstvenega dovoljenja.....	10
Sodba X Ips 40/2025 z dne 18. 6. 2025	10
3. Sklep Vlade RS o določitvi objektov za odstranitev kot akt, izdan v obliki predpisa – dopustnost upravnega spora	11
Sklep I Up 122/2025 z dne 3. 9. 2025	11

II. IZ ODLOČB USTAVNEGA SODIŠČA.....	12
1. Načelo nevračanja, prepoved kolektivnega izгона in pravica do zasebnosti	12
Delna odločba U-I-52/22-24 z dne 19. 6. 2025.....	12
2. Funkcionalna avtonomija občin na področju upravljanja z občinskim prostorom.....	14
Odločba U-I-203/23-19 z dne 22. 5. 2025	14
III. IZ ODLOČB SODIŠČA EVROPSKE UNIJE	15
A. AZILNA POLITIKA	15
1. Postopki za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite.....	15
a. Obveznost osebne navzočnosti pred organom, pristojnim za preučitev pritožbe – Domneva nepravilne vložitve pritožbe	15
Sodba Sodišča v zadevi C-610/23 Al Nasiria	15
2. Standardi za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito	16
a. Začasno izčrpanje nastanitvenih kapacitet	16
Sodba Sodišča C-97/24 Minister za otroke, enakost, invalidnost, integracijo in mladino ter drugi.....	16
3. Skupni postopki za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite.....	18
a. Sodni preizkus nacionalne označitve tretje države za varno izvorno državo	18
Sodba Sodišča v združenih zadevah C-758/24 Alace in C-759/24 Canpelli.....	18
B. VARSTVO POTROŠNIKOV.....	19
1. Nepoštene pogoji v potrošniških pogodbah	19
a. Nepristojnost stečajnega sodišča, da po uradni dolžnosti preizkusi nepoštenost pogojev pogodbe, na podlagi katere je nastala terjatev, vpisana na seznam terjatev – Nepristojnost tega sodišča, da odredi začasne ukrepe	19
Sodba Sodišča v zadevi C-582/23 Wiszkier	19
C. PRAVNA DRŽAVA	20
1. Učinkovito sodno varstvo – Načeli neodstavljenosti in neodvisnosti sodnikov	20
a. Določitev sodnika vrhovnega sodišča za določen čas kot člana drugega oddelka brez soglasja	20
Sodbe Sodišča v zadevah C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 in C-493/23 Daka in drugi.....	20
2. Načelo retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona.....	21
a. Nov zakon, ki je začel veljati po sodbi, zoper katero je bila vložena pritožba	21

Sodba Sodišča v zadevi C-544/23 BAJI Trans.....	21
D. PLAČILNE STORITVE NA NOTRANJEM TRGU.....	23
1. Obveznost uporabnika plačilnih storitev, da ponudnika plačilnih storitev »brez nepotrebnega odlašanja« obvesti o izgubi, kraji, poneverbi ali zlorabi svojega plačilnega instrumenta.....	23
a. Zamuda pri obveščanju, ki ni namerna in ni posledica hude malomarnosti – Obseg pravice do povračila.....	23
Sodba Sodišča v zadevi C-665/23 Veracash	23
E. DAVKI.....	25
1. Skupni sistem obdavčitve matičnih družb in odvisnih družb iz različnih držav članic.....	25
a. Preprečevanje dvojnega obdavčevanja dividend.....	25
Sodba Sodišča v združenih zadevah od C-92/24 do C-94/24 Banca Mediolanum	25
F. KONKURENCA.....	26
1. Trg trgovine na debelo s pijačami.....	26
a. Rok za obvestitev o odločitvi Komisije za pregled koncentracije.....	26
Sodba Splošnega sodišča v zadevi T-289/24 Brasserie Nationale in Munhowen proti Komisiji	26
G. INTELEKTUALNA LASTNINA	28
1. Znamka Evropske unije	28
a. Besedna znamka TESTAROSSA – Resna in dejanska uporaba znamke – Postopek za razveljavitev – Rabljeni avtomobili – Rezervni deli in dodatki	28
Sodba Splošnega Sodišča T-1103/23 Ferrari proti EUIPO – Hesse (TESTAROSSA)	28
b. Besedna znamka TESTAROSSA – Resna in dejanska uporaba znamke – Postopek za razveljavitev – Modeli kopenskih motornih vozil v merilu (igrače)	29
Sodba Splošnega Sodišča T-1104/23 Ferrari proti EUIPO – Hesse (TESTAROSSA)	29
c. Absolutni razlog za neveljavnost – Znak, ki je sestavljen izključno iz oblike proizvoda, ki je nujna za doseg tehničnega učinka.....	31
Sodba Splošnega Sodišča v zadevah T-1170/23 do T-1173/23 Spin Master Toys UK v EUIPO – Verdes Innovations (Oblika kocke z mrežasto strukturo ploskev).....	31
d. Absolutni razlog za zavrnitev – Pomanjkanje razlikovalnega značaja .	32
Sodba Splošnega sodišča v zadevah T-304/24 do T-306/24 sprd.net proti EUIPO..	32
H. DOSTOP DO DOKUMENTOV	33
1. Dokumenti v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi pri upravljanju dodatkov za akreditirane parlamentarne pomočnike	33
a. Zavrnitev dostopa – Izjema v zvezi z varstvom sodnih postopkov	33

Sodba Splošnega sodišča v zadevi T-1031/23 Kaili proti Parlamentu.....	33
I. PRENOS OSEBNIH PODATKOV	34
1. Pravica do učinkovitega pravnega sredstva – Pravica do zasebnega in družinskega življenja	34
a. Varnost obdelave osebnih podatkov	34
Sodba Splošnega sodišča v zadevi T-553/23 Latombe proti Komisiji.....	34
IV. IZ ODLOČB EVROPSKEGA SODIŠČA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE	36
❖ Odstranitev uradnega portreta francoskega predsednika iz občinskih stavb	36
Ludes in drugi proti Franciji, sodba z dne 3. 7. 2025.....	36
❖ Globe in kazni proti Googlu v zvezi z YouTube kanalom Tsargrad TV	37
Google LLC in drugi proti Rusiji, sodba z dne 8. 7. 2025	37
❖ Ruska agresija nad Ukrajino in sestrelitev leta MH17.....	38
Ukrajina in Nizozemska proti Rusiji, sodba z dne 9. 7. 2025 (veliki senat)	38
❖ Podaljšanje omejitve zapornikove pravice do dopisovanja.....	40
Gullotti proti Italiji, sodba z dne 10. 7. 2025	40
❖ Prepoved jingoističnih ruskih protestov	40
Rodina in Borisova proti Latviji, sodba z dne 10. 7. 2025	40
❖ <i>Predčasno prenehanje mandata poslanca</i>	40
Tomenko proti Ukrajini, sodba z dne 10. 7. 2025.....	40
❖ Obsodbe za kazniva dejanja terorizma na podlagi uporabe aplikacije za sporočanje ByLock.....	41
Demirhan in drugi proti Turčiji, sodba z dne 22. 7. 2025.....	41
❖ Nedopustnost pritožbe v zvezi s pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter prepovedjo diskriminacije.....	42
P. R. proti Sloveniji, sklep z dne 5. 6. 2025.....	42
V. OBVESTILA SODIŠČEM	43
1. Časovne omejitve v izrekih sklepov pri zadržanju osebe v varovanem oddelku socialnovarstvenega zavoda	43
2. Prenehanje sodniške službe oziroma funkcije.....	44
VI. IZ STROKOVNIH REVIJ	45
1. Domače strokovne revije (izbor člankov).....	45
2. Tuje strokovne revije (izbor člankov).....	48
VII. IZ URADNIH LISTOV	55
VIII. STROKOVNI ČLANEK.....	56

Stoletnica prve slovenske izdaje Dušanovega zakonika (1925)	56
IX. NOVOSTI V CENTRALNI PRAVOSODNI KNJIŽNICI.....	59

I. Iz odločb senatov Vrhovnega sodišča

A. Kazensko področje

1. Privilegij zoper samoobtožbo

Sodba I Ips 8272/2021 z dne 12. 6. 2025

Zahtevi za varstvo zakonitosti se ugodi in se izpodbijana pravnomočna sodba razveljavi ter zadeva vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

S stališči sodišč, ki zakonitost dejanja kljub odsotnosti (pravočasnega) pouka vidita v neizogibnem odkritju dokazov (t. i. »doktrina neizogibnega odkritja«), se ni mogoče strinjati. Vrhovno sodišče je že v sodbi [I Ips 60183/2022](#) z dne 13. 3. 2025 izrecno odločilo, da so policijska pooblastila po 51. in 52. členu ZNPPol uporabljiva le do trenutka osredotočenosti suma. To pomeni, da se na argument neizogibnega odkritja z uporabo policijskih pooblastil po navedenih členih v tem primeru ni mogoče sklicevati, saj se po trenutku, ko je sum zoper storilca osredotočen, ta ne morejo več aktivirati. V duhu navedene odločbe bi tudi z argumentacijo o neizogibnem odkritju, ki je v konkretnem primeru ni mogoče interpretirati drugače, kot da ta avtomatično predvideva možnost pregleda osebe tudi po osredotočenosti suma in odklonitvi prostovoljne izročitve, povsem izničili temelj privilegija zoper samoobtožbo.

ESČP je res razmejilo (i) situacije, ki pomenijo ugibanje, posplošeno sklepanje o vsebini predmetov ali v skrajnem primeru celo iskanje na slepo – t. i. »fishing expedition«; v teh primerih je privilegij zoper samoobtožbo uporabljen in (ii) situacije, ko lahko organi pregona predmete pridobijo neodvisno od obsojenčeve volje (npr. listine, ki jih pridobijo na podlagi ustrezne odredbe, ali npr. vzorce sape, krvi, urina, tkiv za potrebe DNK testiranja), katerim je ESČP veljavo privilegija odreklo. Vendar pa – čeprav v konkretnem primeru ne gre za situacijo iskanja na slepo (»fishing expedition«) – obravnavan dogodek sodi v prvo izmed navedenih kategorij. Policisti so namreč o vsebini zaznanih aluminijastih zavojčkov (da se torej v njih nahaja prepovedana droga) sumili, obsojenčeva izročitev pa je tak sum potrdila. Gre za testimonialno naravo akta obsojenca.▪

2. (Ne)veljavnost elektronske vinjete z napako v opisu registrske označbe vozila

Sodba IV Ips 7/2025 z dne 18. 6. 2025

Zahtevi za varstvo zakonitosti se ugodi in se izpodbijana pravnomočna sodba spremeni tako, da se postopek o prekrških zoper storilca ustavi.

Splošni akt o cestninjenju skladno s 3. členom ZP-1 (po argumentu *a contrario*) posameznega ravnanja ne more določiti kot prekršek, hkrati pa takšen akt nikakor ne more urejati niti odgovornosti zanj.

Namen (ratio) obravnavane določbe 50.a člena ZCestn je zlasti v plačilu ustreznega nadomestila za uporabo cestninskih cest in na drugi strani sankcioniranje tistih posameznikov, ki tega ne storijo. V ta krog pa ni mogoče uvrstiti tistih uporabnikov, ki so

plačilo elektronske vinjete dejansko izvedli, vendar je pri tem prišlo do napake v zapisu zahtevanih podatkov (registrske označbe) s strani tretje osebe – prodajalca. ▪

B. Civilno področje

1. Tožnikova škoda kot posledica zdravniške napake

Vmesna sodba in sklep II Ips 38/2024 z dne 21. 5. 2025

Sklep o ugoditvi reviziji.

Po pravih medicinske stroke bi izkušen specialist že med 7. in 7.30 uro zjutraj ponovil laboratorijske preiskave in po pridobitvi izvidov (praviloma v eni uri), torej že ob 8.30 uvedel tožniku (tedaj staremu 21 mesecev) zdravljenje z antibiotikom, kar je skoraj 4 ure prej, kot ga je v resnici prejel. Konkreten dejanski stan po prepričanju Vrhovnega sodišča utemeljuje sklep, da je bilo ravnanje tožnikovih zdravnic in zdravstvenega osebja zaradi opustitve laboratorijske preiskave ob bistvenem poslabšanju zdravstvenega stanja tožnika in posledične zapoznele/prepozne uvedbe antibiotika *contra legem artis*. Te ugotovitve zadoščajo za zaključek, da je prvi toženec storil zdravniško napako.

Po strokovnem stališču izvedenca je smrtnost zaradi bakterije streptococcus pyogenes 50 % tudi pri zdravljenih otrocih. Tožnik (tedaj star 21 mesecev) ni umrl, temveč je prav zaradi (sicer zapoznelega) antibiotičnega zdravljenja preživel. Antibiotik je pri njem torej učinkoval. S tem je po oceni Vrhovnega sodišča tožnik z zadostno (nadpolovično) stopnjo verjetnosti dokazal, da je prepozno ukrepanje prvega toženca pravno odločilno povečalo verjetnost nastanka septičnega šoka ali vsaj hujših trajnih posledic pri njem. Ali drugače: upoštevaje težo opustitve prvega toženca, skoraj 4-urno zapoznelo zdravljenje z antibiotikom, na katerega se je tožnik nato pozitivno odzval, je bolj verjetno, da je tožnikova škoda v vzročni zvezi s to opustitvijo, kot da ni. Tožnikova škoda je torej posledica zdravniške napake.▪

2. Pojasnilna dolžnost pri spremembi terapevtske metode zdravljenja

Sodba II Ips 74/2024 z dne 18. 6. 2025

Sklep o ugoditvi reviziji.

Pri spremembi iz laparoskopske metode odstranitve maternice v metodo s prerezom trebuha sicer ne gre za razširitev posega, ampak za spremembo metode oziroma postopka zdravljenja (ne gre torej za to, da je potreben dodaten, ampak drugačen poseg), a Vrhovno sodišče sodi, da glede na zahteve 20. člena ZPacP in njihov ustavnopravni namen razlogov za drugačno terapevtsko pojasnilo ter pojasnilo tveganja, kot v primeru (predvidljive) razširitve posega, ni.▪

C. Gospodarsko področje

1. Oblikovanje izreka vmesne sodbe

Sodba III Ips 8/2024 z dne 8. 7. 2025

Sodba o zavrnitvi revizije.

Sodišče z vmesno sodbo izreče, da je zahtevak po temelju utemeljen. Izrek vmesne sodbe, v katerem se ugotovi odškodninska odgovornost tožene stranke, je zato napačno oblikovan, saj pomeni ugotovitev obstoja pravnega razmerja, katerega sodišče, če stranka ni postavila vmesnega ugotovitvenega zahtevka, samo ne more ugotoviti. Vendar pa se mora učinek vmesne sodbe presojati samó iz njenega naziva; vsaka sodba, ki je označena kot vmesna sodba, lahko učinkuje le v konkretni pravdi in ne more doseči istih učinkov, kot bi jih dosegel identičen vmesni ugotovitveni zahtevak.▪

D. Delovno in socialno področje

1. Pravni interes za vložitev predloga z zahtevkom za ugotovitev neveljavnosti sklepa, s katerim je nasprotna stranka kolektivno pogodbo razglasila za nično (kolektivni delovni spor)

Sklep VIII Ips 9/2025 z dne 13. 5. 2025

Sklep o ugoditvi reviziji.

Po 6. členu ZDSS-1 je delovno sodišče med drugim pristojno za odločanje v kolektivnih delovnih sporih o veljavnosti kolektivne pogodbe in njenem izvrševanju med strankami kolektivne pogodbe (točka a). Spor o veljavnosti kolektivne pogodbe se praviloma nanaša na obligacijski del kolektivne pogodbe, spor o izvrševanju kolektivne pogodbe pa na normativni del kolektivne pogodbe. Namen obligacijskih določb je urejanje razmerja med pogodbenima strankama (učinek *inter partes*), medtem ko pogodbeni stranki v normativnem delu uresničujeta normativno pristojnost glede urejanja pravic in obveznosti iz delovnega razmerja med delavci in delodajalci, za katere kolektivna pogodba velja (udeleženci kolektivne pogodbe). Te določbe kolektivne pogodbe imajo prisilnopravni in neposredni učinek na vse udeležence kolektivne pogodbe tako kot predpisi (učinek *erga omnes*). Zato ne sme biti nejasnosti glede tega, ali kolektivna pogodba velja; le z odpravo nejasnosti je namreč mogoče zagotoviti učinkovito uresničevanje pogodbeno dogovorjenih pravic in obveznosti iz delovnega razmerja, za kar se v imenu delavcev zavzema predlagatelj v tem sporu.

Posebnost tega spora je, da njegov neposredni predmet ni sama kolektivna pogodba, kot je to običajno v kolektivnih delovnih sporih o veljavnosti oziroma izvrševanju kolektivne pogodbe, temveč sklep ene od pogodbenih strank, ki je kolektivno pogodbo razglasila za nično (kar se nanaša na vprašanje veljavnosti in posredno tudi na vprašanje izvrševanja kolektivne pogodbe, kar je dodatna posebnost tega spora), to pa ne more utemeljevati zaključka, da predlagatelj nima pravnega interesa za vložitev predloga, s katerim zahteva od sodišča, da presodi zakonitost izpodbijanega sklepa oziroma ugotovi njegovo ničnost.

Stranki kolektivne pogodbe si morata prizadevati za pravilno izvajanje kolektivne pogodbe in spoštovanje njenih določb, hkrati pa se morata vzdržati ravnanj, ki bi lahko nasprotovala izvrševanju kolektivne pogodbe (t. i. pozitivni in negativni vidik izvedbene dolžnosti). Na to dolžnost nasprotnega udeleženca opozarja predlagatelj v predlogu, ki ga je sodišče druge stopnje napačno zavrglo zaradi pomanjkanja pravnega interesa z razlago, da bi moral oblikovati zahtevek ravno na ugotovitev veljavnosti kolektivne pogodbe.▪

2. Odškodninska odgovornost delodajalca za neizrabljen letni dopust

Sklep VIII Ips 12/2025 z dne 16. 6. 2025

Sklep o ugoditvi reviziji.

Ob upoštevanju stališč SEU in naše ureditve pravice do plačanega letnega dopusta ter njegove izrabe je pomembno upoštevati, na kakšen način lahko delodajalec zadosti (vsebinskim) zahtevam glede obvestitve delavca o (preostalem) letnem dopustu, ga spodbudi k izrabi in opozori na posledice neizrabe ter kdaj oziroma do kdaj mora to storiti.

Zgolj obvestilo delodajalca delavcu o pripadajočem letnem dopustu za tekoče leto do 31. marca (drugi odstavek 160. člena ZDR-1) ne zadošča za izpolnitev obravnavane pojasnilne obveznosti, saj je po stališčih SEU vloga delodajalca vsebinsko zahtevnejša.

Nerazumljivo bi bilo delodajalcu očitati opustitev navedene obveznosti do konca tekočega leta za primer, če je delavec v dogovoru z delodajalcem pravočasno planiral izrabo preostanka dopusta prav ob koncu leta ali v dovoljenem obdobju za prenos - do 30. junija naslednjega leta (v primerih odsotnosti iz četrtega odstavka 162. člena ZDR-1 celo do 31. decembra naslednjega leta) oziroma je delavec planiral izrabo dopusta celo kako drugače, delodajalec pa je s tem soglašal. V takšnih primerih bi bilo predhodno pozivanje delavca, naj izrabi dopust že pred tem, v nasprotju s prejšnjim dogovorom delavca in delodajalca o datumu in obdobju izrabe dopusta.▪

3. Ugotavljanje lastnega dohodka upravičenca v primeru izgube periodičnega dohodka

Sodba VIII Ips 13/2025 z dne 16. 6. 2025

Sodba o zavrnitvi revizije.

V tožnikovem primeru ni odločilna uporaba 20. člena ZSVarPre, ampak 21. člena ZSVarPre, ki določa posebnosti pri ugotavljanju lastnega dohodka v primeru prenehanja prejetanja ali začetka prejetanja periodičnega dohodka; gre za odstop od načela o upoštevanju prejemkov v obdobju treh koledarskih mesecev pred mesecem vložitve vloge. Ključna je razlaga prvega odstavka 21. člena ZSVarPre, ki določa, da kadar je iz ugotovljenega dejanskega stanja razvidno, da je upravičenec ostal brez rednega periodičnega dohodka, se ta pri ugotavljanju lastnega dohodka ne upošteva.

Relevantna so dejstva, nastala do odločitve CSD dne 11. 7. 2023, in sicer zlasti to, da je tožniku 18. 6. 2023 potekla pogodba o zaposlitvi (in da je 6. 7. 2023 prejel zadnjo plačo za čas od 1. 6. 2023 do 18. 6. 2023). To pomeni, da v času od 19. 6. 2023 do 30. 6. 2023 ni več imel materialne varnosti iz naslova delovnega razmerja, denarna socialna pomoč pa je namenjena tistim posameznikom, ki si materialne varnosti ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere sami ne morejo vplivati (2. člen ZSVarPre).▪

4. Povrnitev stroškov zdravljenja v tujini

Sodba VIII Ips 17/2025 z dne 16. 6. 2025

Sklep o ugoditvi reviziji

Tožnici je bilo zdravljenje v tujini omogočeno, saj ji je bila pravica priznana tako z odločbo z dne 11. 5. 2018 kot s kasnejšo dokončno in pravnomočno odločbo z dne 14. 9. 2018. Zavrnilnega dela te odločbe, s katero je bila zavrnjena njena zahteva za povračilo stroškov zdravljenja na Tajskem, tožnica ni izpodbijala.

Obe stranki je pravnomočna odločba zavezovala, zaradi česar tožnica mimo pogojev, določenih v tej odločbi, ni bila upravičena uveljavljati pravice do zdravljenja na Tajskem, posledično pa tudi ne do plačila oziroma povračila stroškov tega zdravljenja.▪

5. Ocena redne delovne uspešnosti za sindikalnega zaupnika

Sodba VIII Ips 18/2025 z dne 16. 6. 2025

Sodba o ugoditvi reviziji.

Navedena pravila ne utemeljujejo stališča sodišča druge stopnje o diskriminaciji tožnika, s tem da tožnik niti ni postavil denarnega zahtevka zaradi znižanja plače. Glede na postavljeni zahtevek je treba odločiti le, ali je toženka dolžna za tožnika izdelati oceno redne delovne uspešnosti. Revizijsko sodišče ne izključuje možnih primerov diskriminacije oziroma neenake obravnave sindikalnih zaupnikov v primerjavi z ostalimi javnimi uslužbenci glede plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (6. člen ZDR-1), vendar pa mora biti v takšnih primerih izpolnjen pogoj, da so delavci v zvezi s spornim institutom v primerljivem položaju. Kot že obrazloženo, institut redne delovne uspešnosti predpostavlja ocenjevanje dela, ki ga delavec opravi za delodajalca, kar pa za sindikalne zaupnike, ki polni delovni čas opravljajo delo samo za sindikat, ne velja. Ocenjevanje teh sindikalnih zaupnikov s strani delodajalca je nezdržljivo z naravo njihovega dela oziroma opravljanjem sindikalne funkcije. Zato medsebojna primerjava navedenih položajev za namen ocenjevanja redne delovne uspešnosti (in službenega ocenjevanja) ni ustrezna.▪

E. Upravno področje

1. Prosti preudarek Sodnega sveta pri napredovanju sodnikov

Sodba U 5/2025-8 z dne 4. 6. 2025

Sklep o zavrnitvi tožbe.

Iz besedila četrtega odstavka 34. a člena ZSS izhaja, da Sodni svet o predlogu za navedeno napredovanje odloča po prostem preudarku. Taka razlaga te določbe ZSS je uveljavljena v sodni praksi Vrhovnega sodišča. Kadar organ odloča po prostem preudarku, se v upravnem sporu v okviru presoje zakonitosti akta presoja, ali je bil prosti preudarek uporabljen v skladu z njegovim namenom in ali so bile meje prostega preudarka prekoračene. Obseg sodnega preizkusa prostega preudarka je torej omejen in so zanj postavljeni okviri: odločba o upravni zadevi mora biti izdana v mejah pooblastila in v skladu z namenom, za katerega je organu pooblastilo dano (tretji odstavek 40. člena ZUS-1).

Sodnemu svetu je z namenom uresničevanja njegove vloge kot državnega organa *sui generis* in v skladu z delom njegove odgovornosti za stanje v sodstvu treba priznati pristojnost, da odloči, kateri izmed kriterijev iz prvega odstavka 28. člena ZSS so pomembnejši oziroma imajo večjo težo z vidika zahtev sodniškega dela in funkcije.

Ko zakon za odločanje o napredovanju določa, da ima Sodni svet prosti preudarek, mu s tem v okviru zakonsko očitane prostora presoje, upošteva načelo enakosti pred zakonom, omogoča, da v primeru izpolnjevanja formalnih zakonskih pogojev pretehta, ali je predlog za napredovanje utemeljen tako z vidika upravičenega interesa posameznega sodnika za ustrezno poklicno napredovanje kot tudi z vidika javnega interesa. Sodna praksa se je sicer sprva res nagibala k stališču, da je zahteva po strožjem standardu nadpovprečnosti pri tej obliki hitrejšega napredovanja neutemeljena, vendar je Vrhovno sodišče prav v tej razliki prepoznalo utemeljeno stopnjevanje zahtev po odstopanju od povprečja primerljive skupine sodnikov do meje, ki omogoča uspeh v izbirnem postopku.

Besedilo četrtega odstavka 34. a člena ZSS s tem, ko opredeljuje formalne pogoje za sporni tip napredovanja, ne izključuje možnosti, da Sodni svet upošteva (med drugim) tudi celotno sodnikovo poklicno pot zlasti na podlagi dejstev in ugotovitev, ki izhajajo iz ocen sodniške službe (prim. drugi odstavek 10. člena Meril za izbiro kandidatov za sodniško mesto).

Drugi odstavek 13. člena ZSS je v zakonu umeščen v II. poglavje z naslovom "Izvolitev v sodniško funkcijo in imenovanja v sodniški službi" ter obdobje opravljanja poklica odvetnika z opravljanjem sodniške funkcije izenačuje za potrebe ugotavljanja delovnih izkušenj v postopkih izvolitve na sodniško mesto. Zakon pa ne predvideva upoštevanja navedenega dejstva ob ocenjevanju sodniške službe.▪

2. Vezanost Upravnega sodišča na stališča Vrhovnega sodišča in obseg presoje v postopku spremembe okoljevarstvenega dovoljenja

Sodba X Ips 40/2025 z dne 18. 6. 2025

Sodba o ugoditvi reviziji.

Precedenčnost po svojem bistvu pomeni vezanost na pravna stališča Vrhovnega sodišča iz druge predhodne, po vsebini v bistvenem enake in zato za sodno presojo upoštevne odločitve. Pri odločanju v novi zadevi je odstop Upravnega sodišča od navedenih precedenčnih stališč mogoč, vendar le izjemoma. Še bolj pa je poudarjena vezanost Upravnega sodišča na stališča Vrhovnega sodišča, ki so bila sprejeta pri odločanju o reviziji (ali drugem pravnem sredstvu) v upravnem sporu v isti zadevi, saj gre pri tem za spoštovanje pravnomočnosti pravne presoje Vrhovnega sodišča in ob tem tudi uspeha stranke s pravnim sredstvom, ki mora biti učinkovito. Oboje bi bilo povsem izničeno, če bi lahko Upravno sodišče od navedenega odstopalo zgolj zaradi lastnega nestrinjanja z opravljeno presojo Vrhovnega sodišča. Glede na navedeno je bilo nepotrebno in vsebinsko nebitveno razpravljanje v ponovljenem postopku o (ne)pravilnosti stališč Vrhovnega sodišča v revizijskem sklepu X Ips 8/2023 z dne 5. 4. 2023, ki ga je vodilo Upravno sodišče s strankami tega upravnega spora.

Iz že sprejetih stališč Vrhovnega sodišča v zadevi X Ips 8/2023 izhaja, da ZVO-1 ob pravilni razlagi zahteva, da se z okoljevarstvenim dovoljenjem za napravo, ki lahko povzroča onesnaženje večjega obsega (IED naprava), celovito obravnava tako redna obratovalna varnost procesa kot tveganje večjih nesreč naprave. Teh vprašanj skladno ni mogoče obravnavati ločeno, kar velja tudi za odločanje o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja na podlagi 78. člena ZVO-1. Zato je treba v postopku za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja za IED napravo ugotoviti tudi, ali je taka naprava hkrati obrat v smislu Direktive Seveso III in, če je odgovor pritrdilen, presoditi, ali so ukrepi za preprečevanje nesreč in njihovih posledic, ki so (ali bi morali biti) vključeni v okoljevarstveno dovoljenje po 86. členu ZVO-1, ustrezno vključeni tudi v spremembo okoljevarstvenega dovoljenja za IED napravo.

Pri odločanju o okoljevarstvenem dovoljenju za IED napravo ni mogoče izdati delne odločbe, če bi se s tem kršilo zahtevo po presoji vseh upoštevni pogojev za izdajo takega dovoljenja. Delna odločba je možna zgolj tedaj, kadar se lahko o kakšni zadevi odloča po delih oziroma po posameznih zahtevkih (219. člen ZUP) in nikakor ne pomeni, da je mogoče le delno presoditi izpolnjevanje pogojev za odločitev v upravni zadevi in izdati odločbo, še preden je presojeno tudi o ostalih.

V zadevi je treba zagotoviti učinkovito sodno varstvo revidentki, ki je s svojo tožbo uspela dokazati, da je izpodbijani upravni akt nezakonit. Po drugi strani pa je treba hkrati preprečiti, da bi se zaradi odločitve v tem upravnem sporu poslabšalo varstvo okolja kot ustavne dobrine in še pred končno odločitvijo v zadevi nesorazmerno poslabšal položaj stranke z interesom. To bi oboje lahko nastopilo, če bi zaradi odprave izpodbijanega akta takoj prenehale veljati zahteve, ki jih za obratovanje zadevne IED naprave s ciljem varstva okolja določa prav izpodbijana sprememba okoljevarstvenega dovoljenja. Zato je na podlagi analogije *intra legem* Vrhovno sodišče v izreku določilo način izvršitve svoje odločbe, ki je že mogoč v sporih zaradi varstva ustavnih pravic (glej 66. člen ZUS-1). Na tej podlagi je določilo, da se do izvršljivosti nove odločitve v ponovnem postopku v zadevi še naprej uporablja izpodbijani upravni akt, ki bo z novo odločbo torej nadomeščen (v ustreznih delih ali v celoti), ko bo nova odločitev začela učinkovati (224. člen ZUP, peti odstavek 78. člena ZVO-1).▪

3. Sklep Vlade RS o določitvi objektov za odstranitev kot akt, izdan v obliki predpisa – dopustnost upravnega spora

Sklep I Up 122/2025 z dne 3. 9. 2025

Pritožbi se ugodi.

Za zagotovitev učinkovitega sodnega varstva je ZUS-1 določil sodno varstvo v upravnem sporu tudi zoper akte, ki so izdani v obliki predpisa, če urejajo posamična razmerja (četrti odstavek 5. člena ZUS-1). Navedeno nastopi tedaj, ko pravni akt, ki je po obliki (formi) predpis, vsebuje normo, ki je konkretna, ker ureja (le en) življenjski primer, v katerem se uporabi, ter posamična, ker se nanaša na določen ali določljiv krog oseb. S tem se razlikuje od predpisov, ki so po vsebini splošni in abstraktni pravni akti in katerih norme se nanašajo na nedoločljiv krog oseb in na nedoločeno število bodočih primerov. Če je torej z na videz splošnim aktom uprave dejansko sprejeta oblastvena odločitev, ki vpliva na pravni položaj določene osebe, ji mora biti zagotovljeno sodno varstvo na podlagi ZUS-1 (prvi odstavek 157. člena Ustave).

Sklep Vlade Republike Slovenije o določitvi objektov, katerih odstranitev je nujno potrebna in v javno korist, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, ni predpis, ampak je posamični in konkretni upravni akt, izdan v obliki predpisa. Zato je zoper njega dovoljeno sodno varstvo v upravnem sporu po četrtem odstavku 5. člena ZUS-1.▪

II. Iz odločb Ustavnega sodišča

1. Načelo nevračanja, prepoved kolektivnega izгона in pravica do zasebnosti

Delna odločba U-I-52/22-24 z dne 19. 6. 2025

1. Šesta alineja desetega odstavka 9. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo in 54/21) ni v neskladju z Ustavo.

2. Druga poved osmega odstavka 18. člena Zakona o mednarodni zaščiti ni v neskladju z Ustavo.

3. Prva alineja prvega odstavka 78. člena Zakona o mednarodni zaščiti ni v neskladju z Ustavo.

Ko Ustavno sodišče presoja ustavnost zakona, ki spada na področje uporabe prava Evropske unije, mora pri presoji skladnosti izpodbijanih določb z Ustavo upoštevati primarno pravo Evropske unije, zlasti Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, sekundarno pravo Evropske unije in sodno prakso Sodišča Evropske unije.

Vsebina prvega odstavka 33. člena Ženevske konvencije in 3. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin je zajeta v 18. členu Ustave. Ta ustavna določba vključuje spoštovanje t. i. načela nevračanja, ki prepoveduje neposredno ali posredno vrnitev posameznika v državo, v kateri bi bil izpostavljen obravnavi, ki bi kršila pravico do prepovedi mučenja.

Načelo nevračanja zagotavlja posamezniku pravico dostopa do poštenega in učinkovitega postopka, v katerem mora pristojni organ presoditi, ali bi bilo z odstranitvijo, izgonom ali izročitvijo posameznika to načelo lahko kršeno.

Odstranitev posameznika, ki zatrjuje, da potrebuje zaščito, iz države brez presoje, ali so izkazani tehtni razlogi, ki utemeljujejo sklep o obstoju resnične nevarnosti, da bo ta posameznik z odstranitvijo iz države izpostavljen nečloveškemu ravnanju, je skladna z načelom nevračanja samo, če je tretja država varna (koncept varne tretje države). Tretja država je varna, če posamezniku nudi učinkovito zaščito pred kršitvijo načela nevračanja. Koncept varne tretje države, ki temelji na izpodbojni domnevi meddržavnega zaupanja, je skladen z načelom nevračanja, če je tretja država zavezana izpolnjevati primerljive mednarodne obveznosti.

V primeru vrnitve v tretjo državo je glavno vprašanje, ali bo imel posameznik dostop do ustreznega postopka za priznanje mednarodne zaščite v tretji državi. Poleg tega mora država izгона preveriti še pogoje pridržanja ali življenjske pogoje prosilcev za mednarodno zaščito v državi sprejema. Država mora pri uporabi koncepta varne tretje države preveriti tudi, ali posamezniku po predaji v tretjo državo grozi t. i. posredno vračanje.

Država mora zagotoviti učinkovit dostop do postopka, ki omogoča obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito. Zato mora imeti posameznik zadostna procesna jamstva (pravico do informiranosti, pravico do osebne razgovora, dostop do tolmačenja in pravne pomoči), da lahko učinkovito izvršuje pravico iz 18. člena Ustave.

Enaka merila veljajo tudi, ko je posameznik predan drugi državi članici Evropske unije.

Ustava izrecno ne ureja prepovedi kolektivnega izгона tujcev, zato Ustavno sodišče na podlagi 8. člena Ustave opravi presojo z vidika 4. člena Protokola št. 4 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in pri tem upošteva merila, ki jih pri presoji skladnosti ukrepov držav z zahtevami 4. člena Protokola št. 4 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin uporablja Evropsko sodišče za človekove pravice.

Člen 4 Protokola št. 4 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin od držav zahteva, da preučijo osebne okoliščine vsake osebe, ki jo zadeva morebitni ukrep izгона, in sprejmejo odločitve za vsak primer posebej, in sicer v postopku, ki tej osebi omogoča, da navede razloge zoper izgon. Odločilno merilo pri presoji, da se izgon opredeli kot »kolektivni«, je odsotnost razumne in objektivne presoje položaja vsakega posameznega tujca v skupini.

Ravnanje države, ki izžene tujca brez individualne obravnave, ne pomeni kršitve 4. člena Protokola št. 4 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, če tujcu individualna obravnava ni bila zagotovljena zaradi njegovega ravnanja oziroma po njegovi krivdi.

Pravica do zasebnosti varuje tudi zagotavljanje poklicne molčečnosti glede razkritih skrivnosti, ki jih posameznik v zaupnem razmerju poda osebi določenega poklica. Namen varovanja zaupnega razmerja je omogočiti izvajalcu določenega poklica ali dela učinkovito opravljati svoje delo, ki je povezano z varovanjem pravic stranke. Učinkovito izvajanje določenega poklica ali dela je v določenih primerih nujno povezano z obstojem zaupnega razmerja med izvajalcem poklica ali dela in stranko.

Razmerje med svetovalcem za begunce in prosilcem za mednarodno zaščito je take narave, da je za učinkovito izvajanje nalog svetovalca za begunce nujen obstoj zaupnega razmerja med njim in prosilcem za mednarodno zaščito, zato je njuno razmerje varovano v okviru pravice do zasebnosti iz 35. člena Ustave.

Hitra in učinkovita izvedba postopkov za priznanje mednarodne zaščite ter ukrepi, s katerimi se preprečujejo zlorabe postopkov, so ustavno dopustni cilji za poseg v pravico do zasebnosti.

Svetovalci za begunce so dolžni pristojnim organom sporočiti le tiste informacije, za katere prosilec za mednarodno zaščito ne more upravičeno pričakovati molčečnosti svetovalca za begunce, saj gre za take informacije, ki so nujne za pravilno ugotovitev dejanskega stanja in izdajo zakonite odločbe o prošnji za mednarodno zaščito. Zato navedena dolžnost, četudi do neke mere omaje trdnost zaupnega razmerja med svetovalcem za begunce in prosilcem za mednarodno zaščito, ne pomeni prekomernega posega v pravico do zasebnosti iz 35. člena Ustave.

Zaupno razmerje med mladoletnikom brez spremstva in njegovim zakonitim zastopnikom je varovano v okviru pravice do zasebnosti iz 35. člena Ustave.

Obveznost zakonitega zastopnika, da pristojnim organom sporoča informacije, ki po svoji naravi v postopku za priznanje mednarodne zaščite ne morejo imeti zaupne narave, ne pomeni prekomernega posega v pravico do zasebnosti.

Omejitev gibanja na območje občine, v kateri ima prosilec za mednarodno zaščito pravico do prebivanja, pomeni poseg v pravico do svobode gibanja iz 32. člena Ustave.

Ukrepi, ki so namenjeni zagotavljanju hitrejše izvedbe postopka za priznanje mednarodne zaščite, preprečevanju zlorab postopka za priznanje mednarodne zaščite in preprečevanju sekundarnih migracij med državami članicami EU, pomenijo ukrepe, namenjene varovanju javnega reda.

Ker omejitev gibanja ni absolutna in lahko prosilec za mednarodno zaščito s predhodno odobritvijo zapusti območje občine, koristi, ki jih prinaša ukrep omejitve gibanja prosilcev za mednarodno zaščito, odtehtajo težo posega v pravico do svobode gibanja.

Položaj prosilcev za mednarodno zaščito, ki jih zastopajo svetovalci za begunce, se razlikuje od položaja posameznika, ki ga zastopa odvetnik, zato je zakonodajalec navedena razmerja lahko različno uredil.

Položaj prosilca za mednarodno zaščito se razlikuje od položaja drugih oseb, ki so na ozemlju Republike Slovenije, zato je zakonodajalec lahko svobodo gibanja uredil različno.▪

2. Funkcionalna avtonomija občin na področju upravljanja z občinskim prostorom

Odločba U-I-203/23-19 z dne 22. 5. 2025

146. člen Gradbenega zakona se razveljavi.

Ustavno sodišče pri oceni ustavnosti predpisa z vidika funkcionalne avtonomije občine (prvi odstavek 140. člena Ustave) presoja, ali je država z njim posegla v zajamčeno področje izvirne pristojnosti občine tako, da občina ne bi več mogla učinkovito izvrševati svojih izvirnih pristojnosti.

Spoštovanje funkcionalne avtonomije občin na področju upravljanja z občinskim prostorom terja, da občina ne sme biti popolnoma izključena iz odločanja o rabi prostora na njenem območju. Legalizacija objektov, pri kateri se ne preverja skladnost objekta s prostorskimi akti občine, občini pa v postopku ni omogočeno uveljavljanje ugovorov glede neskladnosti posega v prostor z vidika njene pristojnosti upravljanja s prostorom na njenem območju, tej zahtevi ne zadosti. Ker je občinam na območju takega posega, za katerega je izdano dovoljenje za objekt daljšega obstoja, odvzeta možnost upravljanja z občinskim prostorom, je izpodbijani institut dovoljenja za objekt daljšega obstoja v neskladju s prvim odstavkom 140. člena Ustave.▪

III. Iz odločb Sodišča Evropske unije

Vrhovno sodišče [na intranetni strani](#) mesečno objavlja izbrane odločbe Sodišča Evropske unije.

Izbor odločitev Sodišča Evropske unije
(povzetki)

Julij, avgust, september 2025

A. AZILNA POLITIKA

1. Postopki za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite

a. Obveznost osebne navzočnosti pred organom, pristojnim za preučitev pritožbe – Domneva nepravilne vložitev pritožbe

Sodba Sodišča v zadevi C-610/23 | Al Nasiria

(Predhodno odločanje – Azilna politika – Mednarodna zaščita – Skupni postopki za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite – Direktiva 2013/32/EU – Člen 46 – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 47 – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva – Zahteva po podrobni in ex nunc presoji tožbe – Obveznost osebne navzočnosti pred organom, pristojnim za preučitev pritožbe – Domneva nepravilne vložitev pritožbe – Zavrnitev tožbe kot očitno neutemeljene brez vsebinske obravnave – Načelo sorazmernosti)

Sodba (prvi senat) z dne 3. 7. 2025

Iraški državljani je v Grčiji vložil prošnjo za mednarodno zaščito, v kateri je trdil, da je njegovo življenje v državi izvora ogroženo. Navedel je, da ga je s strelnim orožjem ranil član družine mlade ženske, s katero je bil v ljubezenskem razmerju, in da mu je pleme določilo smrtno kazen. Njegova prošnja za mednarodno zaščito je bila zavrnjena zaradi pomanjkanja dokazov. Njegova pritožba zoper to odločitev je bila s strani neodvisnega pritožbenega odbora zavrnjena kot očitno neutemeljena. Pred tem odborom se ni pojavil osebno, pri čemer po nacionalni zakonodaji velja domneva, da je pritožba, če pritožnik ne pristopi pred organ, ki obravnava njegovo pritožbo, nepravilno vložena.

Upravno sodišče prve stopnje v Solunu, pred katerim je bila vložena tožba zoper odločbo neodvisnega pritožbenega odbora, je Sodišču Evropske unije predložilo vprašanja za predhodno odločanje. To sodišče želi ugotoviti, ali je postopkovna obveznost biti osebno navzoč in zlasti pravne posledice neizpolnitve te obveznosti združljiva z direktivo Evropske unije o mednarodni zaščiti.

V sodbi Sodišče ugotavlja, da ob upoštevanju pravice do učinkovitega pravnega sredstva, ki je zapisana v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, direktiva izključuje nacionalno zakonodajo, ki v primeru, da prosilec za mednarodno zaščito ne izpolni postopkovne obveznosti – da osebno pristopi pred pristojno sodišče ali sodišče, katerega edini namen je preveriti prisotnost prosilca na nacionalnem ozemlju in ne, da ga zasliši – določa domnevo, da je bila pritožba nepravilno vložena.

Sodišče meni, da čeprav lahko zadevna zakonodaja prispeva k zagotavljanju učinkovitosti sodnega sistema – saj sodiščem oz. sodiščem, ki obravnavajo te pritožbe, pomaga, da se osredotočijo na pritožbe prosilcev, ki imajo resničen interes za uspeh s pritožbo – ne upošteva načela sorazmernosti.

Po mnenju Sodišča bi bilo mogoče sprejeti manj omejevalne ukrepe, in sicer na primer prosilcem dovoliti, da jih zastopa odvetnik ali druga oseba, pooblaščen za ta namen, in da se za dokazovanje svoje prisotnosti na grškem ozemlju zglasijo na policijski postaji ali pred drugim javnim ali sodnim organom v bližini kraja, kjer bivajo.

Poleg tega obveznost, da prosilec osebno pristopi, nalaga nerazumno in pretirano breme prosilcem za mednarodno zaščito, ki ne bivajo v atenski regiji, kjer se obravnavajo pritožbe. Ti morajo potovati v Atene zgolj zato, da se zabeleži njihova prisotnost, ne da bi bili pri tem zaslišani. Nesorazmernost te zakonodaje je med drugim očitna, ko določa neizpodbitno domnevo, da je bila pritožba vložena nepravilno, zaradi česar jo je treba zavrniti kot očitno neutemeljeno, ne da bi se preučila njena utemeljenost.

[Povzetek sodbe](#)

2. Standardi za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito

a. Začasno izčrpanje nastanitvenih kapacitet

Sodba Sodišča C-97/24 | Minister za otroke, enakost, invalidnost, integracijo in mladino ter drugi

(Predhodno odločanje – Odgovornost države članice v primeru kršitve prava Unije – Dovolj resna kršitev – Azilna politika – Direktiva 2013/33/EU – Standardi za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito – Velik naval prosilcev začasno ali mednarodno zaščito – Neobstoj dostopa do materialnih pogojev za sprejem – Osnovne potrebe – Začasno izčrpanje nastanitvenih kapacitet)

Sodba (tretji senat) z dne 1. 8. 2025

Dva prosilca za azil – državljani Afganistana in Indije – sta bila prisiljena več tednov živeti v negotovih razmerah na Irskem, potem ko jima ta država članica ni zagotovila minimalnih pogojev za sprejem, ki jih zahteva zakonodaja Evropske unije. Čeprav so irski organi vsakemu od njiju izdali enoten bon v vrednosti 25 EUR, jima niso dodelili nastanitve, pri čemer so se sklicevali na pomanjkanje razpoložljivih nastanitvev v namenskih sprejemnih centrih, kljub razpoložljivosti posameznih začasnih nastanitvev na Irskem. Brez takšne nastanitve nobeden od prosilcev za azil ni bil upravičen do dnevnic, ki jih predvideva irsko pravo. Zato sta spala na ulicah ali občasno v negotovih nastanitvah. Navedla sta, da sta imela premalo hrane, nista mogla vzdrževati osebne higiene in sta bila zaradi svojih življenjskih pogojev in nasilja, s katerim sta se soočala, v stiski. Vložila sta tožbo pred višjim sodiščem (Irška), da bi dobila odškodnino za škodo, ki sta jo po lastnih navedbah utrpela zaradi tega.

Irske oblasti priznavajo, da je prišlo do kršitve prava Evropske unije, vendar se sklicujejo na obstoj višje sile, ki po njihovem mnenju vključuje začasno izčrpanje nastanitvenih zmogljivosti, ki so običajno na voljo na ozemlju Irske za prosilce za mednarodno zaščito, in sicer zaradi množičnega pritoka državljanov tretjih držav po invaziji na Ukrajino. Nasprotno pa ne trdijo, da so bile objektivno ovirane pri zagotavljanju materialnih pogojev za sprejem, ki bi pokrivali osnovne potrebe teh prosilcev. Višje sodišče je Sodišču Evropske unije postavilo vprašanja glede možnosti izključitve odgovornosti države v takih okoliščinah, kljub obveznostim, ki izhajajo iz direktive o pogojih sprejema in Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

Sodišče je opozorilo, da morajo države članice v skladu z direktivo prosilcem za mednarodno zaščito zagotoviti materialne pogoje za sprejem, ki jim omogočajo ustrezen življenjski standard, bodisi z nastanitvijo, s finančno pomočjo, z boni ali s kombinacijo vseh treh. Ti pogoji morajo pokrivati osnovne potrebe, vključno z ustrežno nastanitvijo, ter varovati telesno in duševno zdravje zadevnih oseb.

Tako država članica, ki prosilcu brez zadostnih sredstev ne zagotovi teh materialnih pogojev, niti začasno, očitno in resno prekorači svojo diskrecijsko pravico v zvezi z uporabo direktive. Takšna opustitev lahko zato predstavlja dovolj resno kršitev prava Evropske unije, ki sproži odgovornost zadevne države članice.

Čeprav pravo Evropske unije določa strogo opredeljen sistem odstopanj, ki omogoča prilagoditev načinov sprejema v primeru začasne izčrpanosti nastanitvenih zmogljivosti, ki so običajno na voljo prosilcem za mednarodno zaščito, uporaba tega sistema zahteva, da je situacija izjemna, ustrezno utemeljena in časovno omejena. Ta sistem se med drugim uporablja, kadar množičen, nepredvidljiv pritok državljanov tretjih držav povzroči začasno zasičenost sprejemnih zmogljivosti. Vendar pa direktiva tudi v tem primeru določa, da morajo države članice v vsakem primeru pokriti osnovne potrebe zadevnih oseb v skladu z obveznostjo spoštovanja človekovega dostojanstva, ki je zapisana v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.

Sodišče je presodilo, da v teh okoliščinah ni sprejemljivo, da se država članica sklicuje na dogodek, ki sproži sistem odstopanja, to je začasno izčrpanje nastanitvenih zmogljivosti, ki so običajno na voljo prosilcem za mednarodno zaščito, da bi se izognila svoji obveznosti zagotavljanja osnovnih potreb zadevnih oseb; tudi kadar je to izčrpanje posledica znatnega in nenadnega pritoka državljanov tretjih držav, ki prosijo za začasno ali mednarodno zaščito. Podobno sklicevanje na takšen dogodek ne vodi v ugotovitev, da neizpolnjevanje obveznosti iz direktive ni dovolj resno, da bi lahko upravičevalo odškodnino. Nasprotna razlaga bi ta sistem prikrajšala za praktični učinek in ogrozila učinkovito sodno varstvo prosilcev.

Prav tako ni mogoč sklep, da je bila Irska objektivno ovirana pri izpolnjevanju svojih obveznosti – bodisi z zagotovitvijo nastanitve prosilcem zunaj sistema, ki je običajno predviden za njihovo nastanitev, po potrebi z izkoriščanjem sistema odstopanj, predvidenega v direktivi, bodisi z dodelitvijo finančnih nadomestil ali bonov.

[Povzetek sodbe](#)

3. Skupni postopki za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite

a. Sodni preizkus nacionalne označitve tretje države za varno izvorno državo

Sodba Sodišča v združenih zadevah C-758/24 | Alace in C-759/24 | Canpelli

(Predhodno odločanje – Azilna politika – Direktiva 2013/32/EU – Skupni postopki za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite – Člena 36 in 37 – Koncept »varna izvorna država« – Označitev z zakonodajnim aktom – Priloga I – Merila – Člen 46 – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva – Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Sodni preizkus nacionalne označitve tretje države za varno izvorno državo – Objava virov informacij, na katerih temelji ta odločitev)

Sodba (veliki senat) z dne 1. 8. 2025

V skladu z Direktivo 2013/32/EU² lahko države članice pospešijo obravnavo prošenj za mednarodno zaščito in jo opravijo na meji, kadar take prošnje vložijo državljani tretjih držav, za katere se šteje, da zagotavljajo zadostno zaščito. V Italiji se ta označitev tretjih držav kot »varnih izvornih držav« od oktobra 2024 izvaja z zakonodajnim aktom.

V skladu s tem aktom se Bangladeš v Italiji šteje za tako »varno izvorno državo«.

V tem okviru sta bila državljana Bangladeša, ki so ju italijanski organi rešili na morju, na podlagi Protokola Italija-Albanija pripeljana v center za tujce v Albaniji, kjer sta vložila prošnjo za mednarodno zaščito. Italijanski organi so njuno prošnjo obravnavali po pospešenem postopku na meji in jo zavrnilo kot neutemeljeno z obrazložitvijo, da se njuna izvorna država šteje za »varno«.

Prosilca sta zavrnilno odločbo izpodbijala pred sodiščem v Rimu, ki se je obrnilo na Sodišče Evropske unije, da bi pojasnilo uporabo koncepta varne izvorne države in obveznosti držav članic glede učinkovitega sodnega nadzora. Predložitveno sodišče trdi, da v zakonodajnem aktu iz oktobra 2024 v nasprotju s prejšnjo ureditvijo niso navedeni viri informacij, na katere se je italijanski zakonodajalec oprl pri oceni varnosti države. Zato naj bi bila tako prosilcu kot sodnemu organu odvzeta možnost izpodbijanja oziroma nadzora zakonitosti take domneve o varnosti s proučitvijo zlasti izvora, verodostojnosti, zanesljivosti, upoštevnosti, aktualnosti in popolnosti teh virov.

Sodišče je odgovorilo, da pravo Unije ne nasprotuje temu, da država članica z zakonodajnim aktom tretjo državo označi za varno izvorno državo, če je ta označitev lahko predmet učinkovitega sodnega nadzora. Ta nadzor se mora nanašati na spoštovanje materialnih pogojev za tako označitev, določenih v Prilogi I k Direktivi, zlasti kadar je pravno sredstvo vloženo zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za azil po pospešenem postopku, ki se uporablja za državljane tako označenih držav.

Sodišče je tudi poudarilo, da morajo biti viri informacij, na katerih temelji taka označitev, dovolj dostopni tako tožeči stranki kot pristojnemu sodišču. Namen te zahteve je zagotoviti učinkovito sodno varstvo, ki prosilcu omogoča, da učinkovito uveljavlja svoje pravice, nacionalnemu sodišču pa, da v celoti izvaja nadzor. Poleg tega lahko sodišče pri presoji, ali so pri taki označitvi upoštevani pogoji iz Priloge I k Direktivi, upošteva informacije, ki jih je samo zbralo, če preveri njihovo zanesljivost in obema strankama v postopku da možnost, da predložita svoja stališča o teh dodatnih informacijah.

Nazadnje, Sodišče je pojasnilo, da država članica do začetka veljavnosti nove uredbe, ki bo nadomestila direktivo, ki se trenutno uporablja, za »varno« izvorno državo ne more označiti tretje države, ki za nekatere kategorije oseb ne izpolnjuje materialnih pogojev za tako označitev. Nova uredba, ki dopušča določitev izjem za take jasno prepoznavne kategorije oseb,

bo začela veljati 12. junija 2026, zakonodajalec Unije pa lahko ta datum prestavi na zgodnejši datum.

[Povzetek sodbe](#)

B. VARSTVO POTROŠNIKOV

1. Nepošteni pogoji v potrošniških pogodbah

- a. **Nepristojnost stečajnega sodišča, da po uradni dolžnosti preizkusi nepoštenost pogojev pogodbe, na podlagi katere je nastala terjatev, vpisana na seznam terjatev – Nepristojnost tega sodišča, da odredi začasne ukrepe**

Sodba Sodišča v zadevi C-582/23 | Wiszkier

(Predhodno odločanje – Direktiva 93/13/EGS – Nepošteni pogoji v potrošniških pogodbah – Člen 6(1) in člen 7(1) – Pristojnosti in obveznosti nacionalnega sodišča – Stečajni postopek fizične osebe – Nepristojnost stečajnega sodišča, da po uradni dolžnosti preizkusi nepoštenost pogojev pogodbe, na podlagi katere je nastala terjatev, vpisana na seznam terjatev – Nepristojnost tega sodišča, da odredi začasne ukrepe – Načelo učinkovitosti)

Sodba (četrti senat) z dne 3. 7. 2025

Na Poljskem je bila fizična oseba razglašena za stečajnega dolžnika. Večina terjatev do te osebe, ki so navedene na seznamu, sestavljenem s strani stečajnega upravitelja, izhaja iz pogodbe o hipotekarnem posojilu, indeksiranem na švicarski frank, ki jo je stečajni dolžnik sklenil pred 12 leti kot potrošnik. Priznava vse terjatve, katerih seznam je odobril tudi nadzorni sodnik.

Na podlagi tega seznama mora stečajno sodišče bodisi sestaviti načrt za poplačilo terjatev bodisi ugotoviti, da razpoložljivo premoženje zadošča za poplačilo vseh dolgov, s čimer bi načrt postal odvečen. V tej pozni fazi postopka stečajno sodišče meni, da pogodba o posojilu vsebuje nepoštene pogoje, zaradi katerih bi bila lahko nična. Če bi bilo tako, bi bili zneski, dolgovani banki, nižji od tistih na seznamu in morda dolg sploh ne bi obstajal. Vendar pa se do sedaj ni presojalo nepoštenosti pogodbenih pogojev.

V skladu s poljsko zakonodajo je seznam terjatev zavezujoč za stečajno sodišče in to nima pooblastil za preučitev pogodbenih pogojev. Lahko le predloži zadevo nadzornemu sodniku, da ta zadevo prouči in po potrebi spremeni seznam terjatev. Poleg tega postopkovni predpisi ne dopuščajo sprejetja začasnih ukrepov za ureditev položaja stečajnega potrošnika do zaključka takšne proučitve.

Stečajno sodišče je Sodišču Evropske unije predložilo vprašanja, da bi ugotovilo, ali nacionalna zakonodaja o insolvenčnih postopkih fizičnih oseb učinkovito varuje pravice, ki jih potrošnikom podeljuje pravo Evropske unije.

Odgovor Sodišča je negativen.

Ker ni prišlo do predhodne proučitve, ali so zadevni pogoji nepravilni, pravo Evropske unije od stečajnega sodišča zahteva, da to oceno opravi po uradni dolžnosti in iz tega izpelje potrebne zaključke. Potreba po predložitvi zadeve nadzornemu sodniku bi verjetno podaljšala stečajni postopek in s tem vplivala na negotovo finančno stanje potrošnika v stečaju. Posledično bi lahko bil potrošnik v stečaju odvrnjen od uveljavljanja svojih pravic, ki izhajajo iz prava Evropske unije.

Dejstvo, da je seznam terjatev postal pravnomočen, takšne proučitve ne izključuje vedno. Zgoraj navedeno je utemeljeno z javnim interesom za zaščito potrošnikov, ki jo zagotavlja pravo Evropske unije.

Stečajno sodišče mora imeti tudi možnost uporabe začasnih ukrepov, z namenom zagotovitve popolnega varstva potrošnikov. Glede na okoliščine zadeve v glavnem postopku bo sodišče moralo oceniti, ali je v ta namen treba do sprejema odločitve o nepravilnosti klavzul zadevne pogodbe sprejeti ukrep o zmanjšanju odtegljajev od plače potrošnika v stečaju.

[Povzetek sodbe](#)

C. PRAVNA DRŽAVA

1. Učinkovito sodno varstvo – Načeli neodstavljenosti in neodvisnosti sodnikov

a. Določitev sodnika vrhovnega sodišča za določen čas kot člana drugega oddelka brez soglasja

Sodbe Sodišča v zadevah C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 in C-493/23 | Daka in drugi

(Predhodno odločanje – Pravna država – Učinkovito sodno varstvo na področjih, ki jih ureja pravo Unije – Člen 19(1), drugi pododstavek, PEU – Načeli neodstavljenosti in neodvisnosti sodnikov – Določitev sodnika vrhovnega sodišča za določen čas kot člana drugega oddelka brez soglasja – Primarnost prava Unije – Javna naročila – Direktiva 2004/17/ES – Postopki oddaje javnega naročila – Uporaba za pogodbo o prenosu lastninske pravice na certifikatih o poreklu zelene električne energije – Direktiva 92/13/EGS – Člen 2d(1) – Revizijski postopki oddaje javnih naročil – Neveljavnost pogodbe – Naročnik, ki zahteva razveljavitev pogodbe, sklenjene v nasprotju s pravili o javnem naročanju – Zloraba pravice – Neobstoj)

Sodba (drugi senat) z dne 1. 8. 2025

Civilni oddelek poljskega vrhovnega sodišča ima pomisleke glede neodvisnosti in nepristranskosti senatov treh sodnikov, ki naj odločijo o petih različnih pritožbah v kasacijskem postopku.

Poleg sodnika s civilnega oddelka sta v teh senatih še dva sodnika z delovnega in socialnega oddelka. Slednja sta bila določena za člana civilnega oddelka za obdobje treh mesecev.

Nepravilne razporeditve – tudi brez soglasja slednjih sodnikov, kot tudi sestavo senatov za odločanje o petih pritožbah, – sta določila prva predsednica vrhovnega sodišča in predsednica civilnega oddelka poljskega vrhovnega sodišča (pri nas bi to bila predsednik vrhovnega sodišča in vodja oddelka, op. p.), ki sta bila domnevno imenovani za sodnici tega sodišča pod pogoji, ki niso skladni z zakonodajo Evropske unije.

Zadevni sodniki nimajo učinkovitih pravnih sredstev za izpodbijanje svoje razporeditve. Poleg tega niso bili razbremenjeni sojenja na svojem matičnem oddelku, kar bi lahko povzročilo podvojitve njihove delovne obremenitve. Menijo tudi, da bi glede na specializacijo sodnikov njihova razporeditev v druge senate lahko ogrozila kakovost sojenja.

Sodišče je prejelo predlog za predhodno odločanje med drugim o vprašanju, ali so senati civilnega oddelka določeni v skladu z zahtevami neodvisnega, nepristranskega in z zakonom ustanovljenega sodišča, kot to določa pravo Evropske unije.

Sodišče odgovarja pritrdilno.

Predsednik sodišča lahko pod določenimi pogoji in začasno od sodnikov zahteva, da sodijo tako na svojem matičnem oddelku kot na drugem oddelku sodišča. Takšen ukrep, ki je izključno organizacijske narave, je lahko potreben za zagotovitev pravičnega sodnega varstva in upoštevanja razumnih rokov.

Razporeditev sodnika, da sodeluje v senatu oddelka, ki ni njegov matični, je združljiva z zakonodajo Evropske unije, če temelji na legitimnih razlogih, je sprejeta na podlagi nacionalnih pravil, ki urejajo zadevno sodišče, je strogo časovno omejena, ne postavlja pod vprašaj razporeditve zadevnega sodnika na njegov matični oddelek, če ta sodnik ni razrešen zadev, ki so mu bile dodeljene, niti ni degradiran. Poleg tega sodniki ne smejo biti razporejeni na tak način zaradi stališč, ki so jih morda zavzeli v preteklosti.

Začasno povečanje delovne obremenitve ali obravnavanje zadev, ki ne sodijo v področje specializacije razporejenih sodnikov, v tem kontekstu ni pomembno. Dejstvo, da ta ukrep sprejmejo osebe, katerih imenovanje na zadevno sodišče je nezakonito, samo po sebi ni dovolj, da bi postavilo pod vprašaj skladnost tako sestavljenih senatov z zakonodajo Evropske unije. Odločitve o imenovanjih ni mogoče enačiti s končnimi sodnimi odločbami.

Nazadnje, niti odsotnost soglasja sodnikov niti odsotnost pravice do pritožbe sama po sebi ne ogrožata načel neodvisnosti in nepristranskosti.

Povzetek sodbe

2. Načelo retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona

a. Nov zakon, ki je začel veljati po sodbi, zoper katero je bila vložena pritožba

Sodba Sodišča v zadevi C-544/23 | BAJI Trans

(Predhodno odločanje – Uredbi (EGS) št. 3821/85 in (EU) št. 165/2014 – Obveznost občasnih kontrolnih pregledov tahografov – Odstopanje – Člen 49(1), zadnji stavek, in člen 51(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Načelo retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona – Upravne sankcije kazenske narave – Kasacijska pritožba – Nov zakon, ki je začel veljati po sodbi, zoper katero je bila vložena pritožba – Pojem »pravnomočna obsodba«)

Sodba (veliki senat) z dne 1. 8. 2025

Na Slovaškem je bila vozniku vozila za betonsko mešanico naložena globa v višini 200 EUR, potem ko je bilo 4. novembra 2015 ugotovljeno, da tahograf njegovega vozila ni bil predmet obvezne občasne kontrole. Ta obveznost je takrat izhajala iz slovaškega prava v povezavi s pravom Unije.

Okrožno sodišče v Bratislavi, na katero sta se obrnila voznik in družba BAJI Trans, ki je bila lastnica vozila za betonsko mešanico, je to globo leta 2019 potrdilo. Voznik in družba BAJI Trans sta nato zoper odločbo okrožnega sodišča v Bratislavi vložila kasacijsko pritožbo.

Pravo Unije je bilo nato z učinkom od 20. avgusta 2020 spremenjeno tako, da lahko države članice zdaj vozila za prevoz sveže betonske mešanice izvzamejo iz obveznosti, da morajo biti opremljena s tahografom. Slovaška je to storila, ko je postopek s kasacijsko pritožbo še potekal. Voznik in BAJI Trans sta nato trdila, da dejanja, storjena novembra 2015, niso bila več nezakonita in da bi bilo zato treba globo odpraviti.

Slovaško vrhovno upravno sodišče, ki mora odločiti o pritožbi, je Sodišču Evropske unije postavilo vprašanje o obsegu načela retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona iz Listine. Poudarilo je, da se v slovaškem pravu zadevna kršitev šteje za prekršek in da se odločba

okrožnega sodišča v Bratislavi šteje za pravnomočno, ne glede na možnost vložitve pritožbe zoper njo.

Prvič, Sodišče je ugotovilo, da je slovaški zakonodajalec tako s prvotno zakonodajo kot s poznejšo spremembo izvajal pravo Unije, tako da se Listina v obravnavani zadevi uporablja.

Drugič, Sodišče je poudarilo, da načelo retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona, določeno v Listini, ostaja pridržano za kazensko področje. Ob tem dejstvo, da je sankcija v nacionalnem pravu opredeljena kot upravna, ne izključuje nujno uporabe tega načela. Za zagotovitev enotne uporabe tega načela v vsej Evropski uniji lahko namreč dve drugi merili vseeno privedeta do tega, da se taka sankcija opredeli kot kazenska sankcija, in sicer sama narava kršitve in stopnja strogosti sankcije.

Tretjič, Sodišče je pojasnilo, da uporaba načela retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona, določenega v Listini, predpostavlja, da sprememba zakona odraža spremembo stališča zakonodajalca glede kazenskopravne kvalifikacije dejanj, ki jih je storila zadevna oseba, ali glede kazni, ki jo je treba izreči. V obravnavani zadevi je slovaški zakonodajalec dejansko spremenil stališče glede volje, da se sankcionirajo dejanja, kakršna so ta, ki se očitajo zadevnemu vozniku.

Četrto, Sodišče je opozorilo, da se načelo retroaktivne uporabe milejšega kazenskega zakona, določeno v Listini, uporablja, dokler ni izrečena nobena pravnomočna obsodba. Okoliščina, da se obsodba na podlagi nacionalnega prava šteje za pravnomočno, pa ne izključuje uporabe tega načela. Obsodbe namreč v tem smislu ni mogoče šteti za pravnomočno, če je zoper njo mogoče vložiti redno pravno sredstvo, in sicer vsako pravno sredstvo, ki je del običajnega poteka postopka in ki kot tako pomeni procesni razvoj, s katerim lahko vsaka stranka razumno računa.

To velja za kasacijsko pritožbo, vloženo pri slovaškem vrhovnem upravnem sodišču.

Zato je kasacijsko sodišče načeloma dolžno storilcu kaznivega dejanja, katerega sankcija spada na področje izvajanja prava Unije, zagotoviti kazensko ureditev, ki je za tega storilca milejša, tudi če je ta ureditev začela veljati po razglasitvi sodne odločbe, ki je predmet te kasacijske pritožbe.

[Povzetek sodbe](#)

D. PLAČILNE STORITVE NA NOTRANJEM TRGU

1. Obveznost uporabnika plačilnih storitev, da ponudnika plačilnih storitev »brez nepotrebnega odlašanja« obvesti o izgubi, kraji, poneverbi ali zlorabi svojega plačilnega instrumenta

a. Zamuda pri obveščanju, ki ni namerna in ni posledica hude malomarnosti – Obseg pravice do povračila

Sodba Sodišča v zadevi C-665/23 | Veracash

(Predhodno odločanje – Plačilne storitve na notranjem trgu – Direktiva 2007/64/ES – Člen 56(1)(b) – Obveznost uporabnika plačilnih storitev, da ponudnika plačilnih storitev »brez nepotrebnega odlašanja« obvesti o izgubi, kraji, poneverbi ali zlorabi svojega plačilnega instrumenta – Člen 58 – Obveščanje o neodobrenih plačilnih transakcijah – Popravek take transakcije s strani ponudnika plačilnih storitev, za katerega velja obveznost uporabnika teh storitev, da o tej transakciji obvesti »takoj [...] in ne kasneje kot 13 mesecev po datumu bremenitve« – Člena 60 in 61 – Odgovornost ponudnika plačilnih storitev in plačnika za neodobreno plačilno transakcijo – Zaporedne neodobrene plačilne transakcije, ki so posledica izgube, kraje, poneverbe ali zlorabe plačilnega instrumenta – Zamuda pri obveščanju, ki ni namerna in ni posledica hude malomarnosti – Obseg pravice do povračila)

Sodba (četrti senat) z dne 1. 8. 2025

Potrošnik ima odprt zlati depozitni račun pri družbi Veracash SAS. Marca 2017 mu je Veracash poslala novo kartico za dvig in plačilo. Med marcem in majem 2017 so bili s tega računa opravljene dnevni dvigi. Zadevni potrošnik trdi, da te plačilne kartice ni nikoli prejel in da takih dvigov ni odobril.

Okrožno sodišče v Évryju (Francija), ki mu je sledilo pritožbeno sodišče v Parizu (Francija), je zavrnilo njegovo zahtevo za vračilo, z utemeljitvijo, da sporni dvigi niso bili »brez nepotrebnega odlašanja« sporočeni družbi Veracash, kot to zahteva *Code monétaire et financier* (monetarni in finančni zakonik), ki prenaša Direktivo o plačilnih storitvah na notranjem trgu (Direktiva 2007/64 s spremembami), temveč šele maja 2017, torej skoraj dva meseca po prvem spornem dvigu, vendar v zakonskem roku 13 mesecev.

Potrošnik je vložil pritožbo zaradi napačne uporabe prava.

V tem okviru se je francosko kasacijsko sodišče obrnilo na Sodišče Evropske unije. Želelo je ugotoviti, ali je treba zadevno direktivo razlagati tako, da dovoljuje, da se plačniku odvzame pravica do povračila nedovoljene transakcije v primeru zapoznelega obvestila, tudi če je bilo to podano znotraj 13-mesečnega roka. Poleg tega, če je tako, sprašuje, ali odvzem te pravice predpostavlja hudo malomarnost ali namerno ravnanje plačnika in ali zadeva vse nepooblaščenke transakcije ali le tiste, ki bi se jim lahko izognil.

Sodišče najprej odgovarja, da uporabniku plačilnih storitev načeloma ne pripada pravica do vračila, če svojega ponudnika plačilnih storitev ni brez nepotrebnega odlašanja obvestil, da je ugotovil nedovoljeno plačilno transakcijo, čeprav ga je obvestil v roku 13 mesecev po datumu bremenitve.

Sodišče pojasnjuje, da je obveznost obvestila »čim prej« avtonomna in se razlikuje od obveznosti obvestila v roku 13 mesecev po datumu bremenitve nepooblaščenke plačilne transakcije. Objektivni rok 13 mesecev po svoji naravi ne zmanjšuje pomena subjektivnega roka za obvestilo »brez nepotrebnega odlašanja«. Sodišče v zvezi s tem meni, da bi zgolj upoštevanje 13-mesečnega roka kot edinega merila lahko ogrozilo preventivni namen obveznosti obvestiti o nedovoljeni transakciji »brez nepotrebnega odlašanja«, kadar je bila ta ugotovljena. Poleg tega bi upoštevanje, da je uporabnik plačilnih storitev upravičen do popravka nedovoljene plačilne transakcije, za katero je vedel, vendar je zamujal pri obvestitvi

svojega ponudnika plačilnih storitev, ogrozilo pravno varnost in uravnoteženje interesov uporabnika plačilnih storitev in njegovega ponudnika plačilnih storitev, kot je predvidel zakonodajalec Evropske unije, ko je sprejel direktivo o plačilnih storitvah na notranjem trgu.

Drugič, Sodišče je pojasnilo, da v primeru izgube, kraje, zlorabe ali kakršne koli druge nepooblaščne uporabe plačilnega instrumenta, kot je bančna kartica, plačnik načeloma in razen če je deloval goljufovo, izgubi pravico do povračila nedovoljene transakcije le, če je namerno ali s hudo malomarnostjo, ki pomeni hudo kršitev dolžnosti skrbnega ravnanja, zamujal z obvestilom o njej.

V bistvu je dokazno breme na strani ponudnika plačilnih storitev, ki mora dokazati, da je bila opravljena avtentikacija plačilne transakcije ter da je bila plačilna transakcija pravilno evidentirana in knjižena. Sodišče je opozorilo, da to ohranja učinkovitost direktive, saj določa, da plačnik ne nosi nobenih finančnih posledic, ki izhajajo iz uporabe izgubljenega, ukradenega ali zlorabljenega plačilnega instrumenta, do katere je prišlo po obvestilu. Plačnik torej nima interesa odlašati z dolžnim obvestilom.

Tretjič, Sodišče je odgovorilo, da v primeru zaporednih nepooblaščenih plačilnih transakcij, izvedenih z istim plačilnim instrumentom, ki je izgubljen, ukraden, zlorabljen ali uporabljen brez dovoljenja, plačnik načeloma izgubi pravico do povračila le za izgube, ki izhajajo iz transakcij, glede katerih je namerno ali iz hude malomarnosti zamudil s prijavo. Meni, da je določba o odgovornosti plačnika v primeru nedovoljenih plačilnih transakcij odstopajoča določba in jo je zato treba razlagati strogo. Nazadnje je Sodišče ugotovilo, da je zahteva po vzročni zvezi med ravnanjem plačnika in izgubami, za katere plačnik ne more dobiti povračila, skladna z uravnoteženjem interesov uporabnikov plačilnih storitev in ponudnikov plačilnih storitev.

[Povzetek sodbe](#)

E. DAVKI

1. Skupni sistem obdavčitve matičnih družb in odvisnih družb iz različnih držav članic

a. Preprečevanje dvojnega obdavčevanja dividend

Sodba Sodišča v združenih zadevah od C-92/24 do C-94/24 | Banca Mediolanum

(Predhodno odločanje – Obdavčenje – Skupni sistem obdavčitve matičnih družb in odvisnih družb iz različnih držav članic – Direktiva 2011/96/EU – Člen 4(1)(a) – Prepoved obdavčitve dobička, ki ga prejme matična družba – Preprečevanje dvojnega obdavčevanja dividend – Področje uporabe – Deželni davek na proizvodne dejavnosti – Vključitev 50 % dividend, ki jih prejmejo matične družbe, v osnovo za ta davek)

Sodba (četrti senat) z dne 1. 8. 2025

V letih 2014 in 2015 je banka Banca Mediolanum, ki je rezident za davčne namene v Italiji, prejela dividende od svojih hčerinskih družb, ki so bile rezidenti za davčne namene v drugih državah članicah Evropske unije. Banca Mediolanum je te dividende vključila v davčno osnovo za davek od dobička pravnih oseb (IRES) do največ 5 % njihovega zneska. V vlogi finančnega posrednika je te dividende vključila tudi v osnove za odmero deželnega davka na proizvodne dejavnosti (IRAP), in sicer v višini 50 % njihovega zneska, da bi izpolnila določbo italijanskega zakonskega odloka o IRAP, ki se nanaša posebej na te posrednike. Banca Mediolanum je nato zaprosila za vračilo tega deleža davka IRAP, pri čemer je trdila, da je ta določba v nasprotju s pravom Evropske unije. Davčni organ je zahtevo zavrnil z utemeljitvijo, da ta določba ni v nasprotju z Direktivo 2011/96. Italijansko sodišče, ki vodi te postopke, je Sodišče Evropske unije prosilo za razlago te direktive.

Sodišče je opozorilo, da Direktiva 2011/96 v zvezi z davčno obravnavo dobička, ki ga odvisna družba izplača matični družbi, državam članicam izrecno pušča možnost izbire med sistemom oprostitve in sistemom pripisovanja. Italija uporablja sistem oprostitve. Kljub temu nacionalna zakonodaja poleg davka v višini 5 % zneska dividend, ki jih hčerinske družbe izplačajo matičnim družbam s sedežem v Italiji, kar je v skladu z navedeno direktivo, v bistvu zahteva, da se 50 % teh dividend vključi v davčno osnovo za drug davek, in sicer IRAP, ne glede na izvor teh dividend.

Sodišče je ugotovilo, da se Direktiva 2011/96, ki določa, da država članica, ki se je odločila za sistem oprostitve, ne sme obdavčiti dobička, ki ga matična družba s sedežem v tej državi članici prejme od svojih odvisnih družb s sedežem v drugih državah članicah, ne uporablja za prav določeno vrsto davka. Zato sistem oprostitve z vidika gramatikalnega razumevanja zadeva vsak davek, ki v svojo davčno osnovo vključuje dividende, ki jih matična družba prejme od svojih odvisnih družb s sedežem v drugih državah članicah. Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da je namen te direktive preprečiti dvojno obdavčevanje teh dobičkov v gospodarskem smislu in da se zato sistem oprostitve uporablja za vsak davek, ki v državi članici sedeža matične družbe vključuje v svojo davčno osnovo vsaj del teh dobičkov, ne glede na naravo tega davka. Učinek določbe italijanskega zakona o IRAP, ki se nanaša posebej na te posrednike, je, da se 50 % dividend, ki jih ti posredniki prejmejo od svojih odvisnih družb, vključi v davčno osnovo za IRAP, za katerega so finančni posredniki odgovorni, ne glede na izvor teh dividend.

Tako v primeru, ko je bil izbran sistem oprostitve, Direktiva 2011/96 izključuje nacionalno zakonodajo, v skladu s katero lahko država članica obračuna davek na več kot 5 % zneska dividend, ki jih finančni posredniki s sedežem v tej državi članici prejmejo od svojih odvisnih družb s sedežem v drugih državah članicah, tudi če ne gre za davek na dohodek pravnih oseb,

kot je IRES, vendar v svojo davčno osnovo vključuje te dividende ali njihov del, kot je to v primeru davka IRAP.

[Povzetek sodbe](#)

F. KONKURENCA

1. Trg trgovine na debelo s pijačami

a. Rok za obvestitev o odločitvi Komisije za pregled koncentracije

Sodba Splošnega sodišča v zadevi T-289/24 | Brasserie Nationale in Munhowen proti Komisiji

(Konkurenca – Koncentracije – Trg trgovine na debelo s pijačami – Člen 22 Uredbe (ES) št. 139/2004 – Zahteva za napotitev na Komisijo, ki jo izda organ države članice, pristojen za konkurenco, ki glede na nacionalno zakonodajo ni pristojen za pregled koncentracije – Odločitev Komisije za pregled koncentracije – Rok za vložitev zahteve za napotitev – Pojem »obvestitev« – Obvestitev zadevnih podjetij o zahtevi za napotitev – Jezikovna ureditev – Rok za obvestitev o odločitvi Komisije za pregled koncentracije – Vpliv na trgovino med državami članicami – Resna grožnja bistvenega vpliva na konkurenco – Ustreznost napotitve)

Sodba (šesti razširjeni senat) z dne 2. 7. 2025

Brasserie Nationale, luksemburško podjetje za proizvodnjo piva in mineralne vode, je lastnik 100-odstotnega hčerinskega podjetja Munhowen, ki je specializirano za veleprodajno distribucijo pijač v Luksemburgu ter obmejnih regijah Francije in Belgije.

Brasserie Nationale je 22. decembra 2023 in 10. januarja 2024 obvestila luksemburško agencijo za konkurenco (LCA) o svojem namenu, da prek podjetja Munhowen pridobi izključni nadzor nad podjetjem Boissons Heintz – luksemburškim podjetjem, ki se ukvarja z veleprodajno distribucijo pijač – pri čemer je Munhowen nameraval prevzeti vse deleže v tem podjetju.

Ker prag glede obsega prometa ni bil dosežen, ta koncentracija ni imela evropske razsežnosti in je zato ni bilo treba priglasiti Evropski komisiji. Poleg tega zaradi odsotnosti sistema nadzora nad združitvami v Luksemburgu tudi ni obstajala obveznost priglasitve v tej državi članici. Prav tako ta koncentracija ni bila priglašena v nobeni drugi državi članici Evropske unije ali v kateri koli državi podpisnici Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP), saj ni dosegla ustreznih nacionalnih pragov.

LCA je 7. februarja 2024 v skladu z 22. členom Uredbe o združitvah Komisijo zaprosila, naj preuči obravnavano koncentracijo. Komisija je 14. marca 2024 temu zahtevku ugodila. Ocenila je, da bi koncentracija lahko vplivala na trgovino med državami članicami in resno ogrozila konkurenco na ozemlju Luksemburga. Trditve so bile, da bi s tem proizvajalcem piva in pijač iz drugih držav članic, ki nimajo lastnega distribucijskega omrežja prek kanala neposredne distribucije, onemogočila dostop do luksemburškega trga.

Brasserie Nationale in Munhowen sta to odločitev izpodbijala pred Splošnim sodiščem Evropske unije. Zahtevala sta razglasitev te odločitve za nično v celoti, zlasti ker sta menila, da je bila zahteva za napotitev vložena prepozno. Navedli sta, da je bila vložena neupoštevaje rok 15 delovnih dni od dneva, ko je bila koncentracija »sporočena« zadevni državi članici, kot to določa pravo Evropske unije.

Splošno sodišče je s sodbo zavrnilo tožbo Brasserie Nationale in Munhowen. Ugotovilo je, da mora »sporočitev« koncentracije obsehati aktivno posredovanje ustreznih in zadostnih

informacij pristojnemu organu zadevne države članice. Te informacije morajo omogočiti tem organom, da ocenijo, ali koncentracija, ki sicer nima evropske razsežnosti, vpliva na trgovino med državami članicami in resno ogroža konkurenco na ozemlju države članice, ki vloži zahtevo.

Sodišče je dodalo, da zgolj obvestilo o samem obstoju koncentracije ne izpolnjuje pogojev za to, da bi bila koncentracija »sporočena«. Iz tega izhaja, da 15-dnevni rok ne začne teči, dokler zadevna država članica ne prejme popolnih informacij.

Poleg tega je Splošno sodišče ugotovilo, da je Komisija pravilno določila 17. januar 2024 kot datum, od katerega je začel teči ta rok. Brasserie Nationale in Munhowen namreč nista dokazala, da sta pred 17. januarjem 2024 predložila dovolj informacij, ki bi LCA omogočile oceno pogojev predlagane koncentracije. V zvezi s tem Splošno sodišče dodaja, da od nacionalnih organov ni mogoče zahtevati, da bi morali ukrepati takoj, ko izvejo za obstoj koncentracije. Prav tako niso dolžni sami aktivno iskati informacij o zadevni koncentraciji ali podjetjih, ki so vanjo vključena.

Splošno sodišče je nadalje poudarilo, da je imela Komisija, ki ima na tem področju določeno diskrecijsko pravico, popolno podlago za oceno, da je napotitev utemeljena. Poudarilo je, da 22. člen Uredbe o združitvah omogoča državam članicam, ki nimajo lastnih pravil o nadzoru združitvev, da Komisijo zaprosijo za preverjanje koncentracij, ki bi lahko imele negativne učinke na njihovem ozemlju, kadar te koncentracije vplivajo tudi na trgovino med državami članicami.

Ker Luksemburg nima sistema nadzora združitvev, obravnavana koncentracija in njeni učinki ne bi bili zajeti z nobenim drugim nadzornim mehanizmom, če zahteva za napotitev ne bi bila sprejeta.

[Povzetek sodbe](#)

G. INTELEKTUALNA LASTNINA

1. Znamka Evropske unije

a. Besedna znamka TESTAROSSA – Resna in dejanska uporaba znamke – Postopek za razveljavitev – Rabljeni avtomobili – Rezervni deli in dodatki

Sodba Splošnega Sodišča T-1103/23 | Ferrari proti EUIPO – Hesse (TESTAROSSA)

(Znamka Evropske unije – Postopek za razveljavitev – Mednarodna registracija, v kateri je imenovana Evropska unija – Besedna znamka TESTAROSSA – Resna in dejanska uporaba znamke – Člen 51(1)(a) Uredbe (ES) št. 207/2009 (postal člen 58(1)(a) Uredbe (EU) 2017/1001) – Uporaba s strani tretjih oseb – Narava uporabe – Implicitno soglasje imetnika znamke – Dokaz resne in dejanske uporabe – Rabljeni avtomobili – Rezervni deli in dodatki)

Sodba (osmi razširjeni senat) z dne 2. 7. 2025

Od leta 2007 je Ferrari SpA imetnik besedne znamke TESTAROSSA, zlasti za avtomobile, dele in dodatke ter pomanjšane modele avtomobilov (igrače).

V postopku obravnave dveh zahtevkov za razglasitev znamke TESTAROSSA za nično je Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) odločil o odvzemu Ferrarijevih pravic na tej znamki. Ugotovil je, da se znamka v neprekinjenem obdobju petih let, med letoma 2010 in 2015, ni »resnično uporabljala« v Evropski uniji v zvezi z blagom, za katero je bila registrirana.

V svojih sodbah je Splošno sodišče, ki je obravnavalo tožbi Ferrarija, razveljavilo odločitve EUIPO.

Kar zadeva avtomobile Testarossa, je Splošno sodišče ugotovilo, da so bili izdelani med letoma 1984 in 1996, nakar so se na trgu pojavljali le še rabljeni avtomobili, pri prodajalcih ali distributerjih, ki jih je pooblastil Ferrari. V zvezi s tem je poudarilo, da uporaba blagovne znamke s strani njenega imetnika v skladu z njeno bistveno funkcijo – tj. zagotavljanje identitete izvora blaga, za katero je bila registrirana – pri nadaljnji prodaji rabljenega blaga lahko šteje za »resnično uporabo«. To velja tudi za uporabo s strani tretjih oseb s soglasjem imetnika znamke, pa naj bo to izrecno ali domnevno.

Ob upoštevanju značilnosti trga z avtomobili je Splošno sodišče menilo, da se prodaja rabljenega avtomobila pri prodajalcu ali distributerju, ki ga je pooblastil imetnik znamke, lahko šteje za izvedeno z njegovim domnevnim soglasjem, saj obstaja pooblastilo, ki vzpostavlja povezavo med obema podjetjema. Ta povezava pomeni, da je imetnik znamke prodajalcu ali distributerju dovolil njeno uporabo. Poleg tega je Splošno sodišče ugotovilo, da je Ferrari sodeloval pri prodaji določenih rabljenih vozil Testarossa prek pooblaščenih prodajalcev ali distributerjev s storitvijo, ki je potrjevala pristnost teh vozil.

Sodišče je zato sklepalo, da je Ferrari dokazal, da je domnevno privolil v uporabo izpodbijane znamke s strani tretjih oseb.

Kar zadeva dele in dodatke, je Splošno sodišče prav tako ugotovilo, da je bila znamka v zadevnem obdobju uporabljena s strani pooblaščenih prodajalcev in distributerjev. Poleg tega je storitev certificiranja, ki jo ponuja Ferrari, vključevala preverjanje komercialnega izvora glavnih delov vozil modela Testarossa. Splošno sodišče je zato sklepalo, da je podjetje dokazalo svoje domnevno soglasje k uporabi znamke s strani tretjih oseb.

Kar zadeva pomanjšane modele vozil (igrače) (zadeva T-1104/23), je Splošno sodišče poudarilo, da uporabe znaka, enakega blagovni znamki registrirani za igrače, na pomanjšanih

modelih vozil ni mogoče prepovedati, razen če ta uporaba vpliva ali bi lahko vplivala na funkcije te znamke, kar je treba presojati glede na značilnosti trga pomanjšanih modelov vozil.

Splošno sodišče je menilo, da lahko tretja oseba takšno znamko uporablja brez soglasja imetnika, če je uporaba znamke na pomanjšanem modelu vozila omejena na obveščanje javnosti, da je izdelek zvesta reprodukcija pravega avtomobila. Če pa uporaba znamke s strani tretje osebe presega to zgolj informativno funkcijo in se nanaša na primer na licenčno pogodbo, sklenjeno z imetnikom znamke, se to dojema kot znak, da blago izvira od proizvajalca avtomobilov ali podjetja, ki je z njim gospodarsko povezano.

Po analizi dokazov o uporabi izpodbijane znamke je Splošno sodišče ugotovilo, da so jo v obravnavanem obdobju tretje osebe uporabljale za pomanjšane modele vozil z oznako »Ferrari Official Licensed Product«. Zato je menilo, da je bila znamka uporabljena v skladu s svojo bistveno funkcijo, tj. zagotavljanje komercialnega izvora blaga, za katero je bila registrirana. Poleg tega je poudarilo, da je bila njena uporaba s strani tretjih oseb pri pomanjšanih modelih vozil izvedena z domnevnim soglasjem Ferrarija.

Povzetek sodbe

b. Besedna znamka TESTAROSSA – Resna in dejanska uporaba znamke – Postopek za razveljavitev – Modeli kopenskih motornih vozil v merilu (igrače)

Sodba Splošnega Sodišča T-1104/23 | Ferrari proti EUIPO – Hesse (TESTAROSSA)

(Znamka Evropske unije – Postopek za razveljavitev – Mednarodna registracija, v kateri je imenovana Evropska unija – Besedna znamka TESTAROSSA – Resna in dejanska uporaba znamke – Člen 51(1)(a) Uredbe (ES) št. 207/2009 (postal člen 58(1)(a) Uredbe (EU) 2017/1001) – Uporaba s strani tretjih oseb – Narava uporabe – Implicitno soglasje imetnika znamke – Dokaz resne in dejanske uporabe – Modeli kopenskih motornih vozil v merilu (igrače))

Sodba (osmi razširjeni senat) z dne 2. 7. 2025

Od leta 2007 je Ferrari SpA imetnik besedne znamke TESTAROSSA, zlasti za avtomobile, dele in dodatke ter pomanjšane modele avtomobilov (igrače).

V postopku obravnave dveh zahtevkov za razglasitev ničnosti znamke TESTAROSSA je Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) odločil o odvzemu Ferrarijevih pravic na tej znamki. Ugotovil je, da se znamka v neprekinjenem obdobju petih let, med letoma 2010 in 2015, ni »resnično uporabljala« v Evropski uniji v zvezi z blagom, za katero je bila registrirana.

V svojih sodbah je Splošno sodišče, ki je obravnavalo tožbi Ferrarija, razveljavilo odločitve EUIPO.

Kar zadeva avtomobile Testarossa, je Splošno sodišče ugotovilo, da so bili izdelani med letoma 1984 in 1996, nakar so se na trgu pojavljali le še rabljeni avtomobili, pri prodajalcih ali distributerjih, ki jih je pooblastil Ferrari. V zvezi s tem je poudarilo, da uporaba blagovne znamke s strani njenega imetnika v skladu z njeno bistveno funkcijo – tj. zagotavljanje identitete izvora blaga, za katero je bila registrirana – pri nadaljnji prodaji rabljenega blaga lahko šteje za »resnično uporabo«. To velja tudi za uporabo s strani tretjih oseb s soglasjem imetnika znamke, pa naj bo to izrecno ali domnevno.

Ob upoštevanju značilnosti trga z avtomobili Splošno sodišče je menilo, da se prodaja rabljenega avtomobila pri prodajalcu ali distributerju, ki ga je pooblastil imetnik znamke, lahko šteje za izvedeno z njegovim domnevnim soglasjem, saj obstaja pooblastilo, ki vzpostavlja povezavo med obema podjetjema. Ta povezava pomeni, da je imetnik znamke prodajalcu ali

distributerju dovolil njeno uporabo. Poleg tega je Splošno sodišče ugotovilo, da je Ferrari sodeloval pri prodaji določenih rabljenih vozil Testarossa prek pooblaščenih prodajalcev ali distributerjev s storitvijo, ki je potrjevala pristnost teh vozil.

Splošno sodišče je zato sklepalo, da je Ferrari dokazal, da je domnevno privolil v uporabo izpodbijane znamke s strani tretjih oseb.

Kar zadeva dele in dodatke, je Splošno sodišče prav tako ugotovilo, da je bila znamka v zadevnem obdobju uporabljena s strani pooblaščenih prodajalcev in distributerjev. Poleg tega je storitev certificiranja, ki jo ponuja Ferrari, vključevala preverjanje komercialnega izvora glavnih delov vozil modela Testarossa. Splošno sodišče je zato sklepalo, da je podjetje dokazalo svoje domnevno soglasje k uporabi znamke s strani tretjih oseb.

Kar zadeva pomanjšane modele vozil (igrače) (zadeva T-1104/23), je Splošno sodišče poudarilo, da uporabe znaka, enakega registrirani blagovni znamki za igrače, na pomanjšanih modelih vozil ni mogoče prepovedati, razen če ta uporaba vpliva ali bi lahko vplivala na funkcije te znamke, kar je treba presojati glede na značilnosti trga pomanjšanih modelov vozil.

Splošno sodišče je menilo, da lahko tretja oseba takšno znamko uporablja brez soglasja imetnika, če je uporaba znamke na pomanjšanem modelu vozila omejena na obveščanje javnosti, da je izdelek zvesta reprodukcija pravega avtomobila. Če pa uporaba znamke s strani tretje osebe presega to zgolj informativno funkcijo in se nanaša na primer na licenčno pogodbo, sklenjeno z imetnikom znamke, se to dojema kot znak, da blago izvira od proizvajalca avtomobilov ali podjetja, ki je z njim gospodarsko povezano.

Po analizi dokazov o uporabi izpodbijane znamke je Splošno sodišče ugotovilo, da so jo v obravnavanem obdobju tretje osebe uporabljale za pomanjšane modele vozil z oznako »Ferrari Official Licensed Product«. Zato je menilo, da je bila znamka uporabljena v skladu s svojo bistveno funkcijo, tj. zagotavljanje komercialnega izvora blaga, za katero je bila registrirana. Poleg tega je poudarilo, da je bila njena uporaba s strani tretjih oseb pri pomanjšanih modelih vozil izvedena z domnevnim soglasjem Ferrarija.

[Povzetek sodbe](#)

c. Absolutni razlog za neveljavnost – Znak, ki je sestavljen izključno iz oblike proizvoda, ki je nujna za doseg tehničnega učinka

Sodba Splošnega Sodišča v zadevah T-1170/23 do T-1173/23 | Spin Master Toys UK v EUIPO – Verdes Innovations (Oblika kocke z mrežasto strukturo ploskev)

(Znamka Evropske unije – Postopek za razveljavitev – Tridimenzionalna znamka Evropske unije – Oblika kocke z mrežasto strukturo ploskev, ki se razlikujejo po barvah – Absolutni razlog za neveljavnost – Znak, ki je sestavljen izključno iz oblike proizvoda, ki je nujna za doseg tehničnega učinka – Člen 7(1)(e)(ii) Uredbe (ES) št. 207/2009)

Sodba (šesti senat) z dne 9. 7. 2025

Leta 2013 je Verdes Innovations SA pri Uradu Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) vložil štiri zahtevke za razglasitev ničnosti znamk Evropske unije, ki jih je med letoma 2008 in 2012 za »tridimenzionalne sestavljanke« registriral pravni predhodnik podjetja Spin Master Toys UK, in sicer za naslednje tridimenzionalne znake:

EUIPO je zahtevkom za razglasitev spornih znamk za nične ugodil. Ugotovil je, da so barve kvadratov na vsaki ploskvi kocke bistvena značilnost blagovnih znamk in tvorijo sestavni del njihove oblike. Presodil je, da je kombinacija šestih različnih barv nujna za doseg tehničnega rezultata, in sklenil, da so bile te znamke registrirane v nasprotju s pravom Evropske unije.

Spin Master Toys UK je te odločitve izpodbijal pred Splošnim sodiščem Evropske unije, pri čemer je zatrjeval, da imajo sporne znamke bistvene značilnosti, ki ne obsegajo izključno oblike, in da v nobenem primeru niso potrebne za doseg tehničnega rezultata.

Splošno sodišče je tožbe zavrnilo in s tem potrdilo odločitve EUIPO.

Najprej je sodišče spomnilo, da se razlog za zavrnitev registracije znakov, ki obsegajo izključno obliko blaga, ki je nujna za doseg tehničnega rezultata, uporablja, kadar so vse bistvene značilnosti zadevne oblike funkcionalne. V tem okviru je treba izraz »bistvene značilnosti« razumeti kot sklicevanje na najpomembnejše elemente znaka, v nasprotju z manjšimi, naključnimi elementi.

Prvič, Splošno sodišče je odločilo, da šest specifičnih barv na ploskvah kocke in njihova domnevna »posebna razporeditev« ne predstavljajo bistvene značilnosti spornih znamk. Ti elementi so manjšega in sekundarnega pomena v primerjavi z obliko kocke, mrežno strukturo in razlikovanjem ploskev kocke, ki pa predstavljajo bistvene značilnosti blagovnih znamk. Šest osnovnih barv opravlja zgolj funkcijo razlikovanja posameznih ploskev kocke z učinki kontrasta.

Drugič, Splošno sodišče je ugotovilo, da je tretja bistvena značilnost, in sicer razlikovanje majhnih kvadratov na vsaki ploskvi kocke s pomočjo šestih osnovnih barv, neločljivo povezana z upodobljeno obliko in je njen sestavni del. Menilo je, da dodajanje šestih osnovnih barv, v nejasni razporeditvi, k funkcionalni tridimenzionalni obliki, ki je jasno opredeljena in predstavljena z funkcionalnimi linijami mreže, ne preprečuje, da bi se sporne znamke šttele za znake, ki obsegajo izključno obliko.

Tretjič, Splošno sodišče je presodilo, da so vse bistvene značilnosti te oblike potrebne za doseg tehničnega rezultata. Zlasti, da je tehnična funkcija tretje bistvene značilnosti omogočiti razlikovanje – z uporabo kontrastnega učinka – posameznih ploskev kocke in posameznih majhnih kvadratov mrežne strukture na vsaki od teh ploskev.

[Povzetek sodb](#)

d. Absolutni razlog za zavrnitev – Pomanjkanje razlikovalnega značaja

Sodba Splošnega sodišča v zadevah T-304/24 do T-306/24 | sprd.net proti EUIPO

(Znamka Evropske unije – Zahteva za znamko Evropske unije v obliki črke „I“ in rdečega srca na levi strani prsnega dela oblačila – Absolutni razlog za zavrnitev – Pomanjkanje razlikovalnega značaja – Člen 7(1)(b) Uredbe (EU) 2017/1001 – Obveznost obrazložitve – Člen 94(1) Uredbe 2017/1001 – Preiskava dejanskega stanja po uradni dolžnosti – Člen 95(1) Uredbe 2017/1001)

Sodba (šesti razširjeni senat) z dne 9. 7. 2025

Leta 2022 je nemško podjetje sprd.net pri Uradu Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) vložilo zahtevek za registracijo treh blagovnih znamk Evropske unije kot pozicijskih blagovnih znamk za oblačila, zlasti majice, puloverje in jopice:

Po opisu podjetja sprd.net je znak sestavljen iz velike črke »I« in rdečega srca, postavljenega na oblačilo na levi strani prsnega koša, na notranji etiketi oblačila ali na zunanem delu oblačila na hrbtni strani vratnika. Črtkane črte prikazujejo obris primera oblačila in ponazarjajo položaj posamezne blagovne znamke, vendar te črte niso del prijavljenih znamk.

EUIPO je zavrnil prijave za registracijo, ker naj bi prijavljene znamke ne imele razlikovalnega učinka, torej ne omogočajo razlikovanja zadevnega blaga od blaga drugih podjetij. Znak se bo namreč takoj razumel kot izraz »I love« (»Jaz ljubim«). Tudi njegov položaj mu ne daje nobene razlikovalne moči.

Podjetje sprd.net je te zavrnitve EUIPO izpodbijalo pred Splošnim sodiščem Evropske unije.

Splošno sodišče je tožbe zavrnilo in s tem potrdilo odločitve EUIPO.

Po presoji sodišča EUIPO ni storil napake, ko je ugotovil, da določen položaj figurativnega znaka **I♥** na oblačilu, kot ga je sprd.net opisal v prijavih, ne zadostuje, da bi temu znaku, ki sam po sebi nima razlikovalne moči, podelil tak značaj v zvezi z zadevnim blagom.

[Povzetek sodbe](#)

H. DOSTOP DO DOKUMENTOV

1. Dokumenti v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi pri upravljanju dodatkov za akreditirane parlamentarne pomočnike

a. Zavrnitev dostopa – Izjema v zvezi z varstvom sodnih postopkov

Sodba Splošnega sodišča v zadevi T-1031/23 | Kaili proti Parlamentu

(Dostop do dokumentov – Uredba (ES) št. 1049/2001 – Dokumenti v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi pri upravljanju dodatkov za akreditirane parlamentarne pomočnike – Zavrnitev dostopa – Izjema v zvezi z varstvom sodnih postopkov – Načeli enakosti orožij in dobrega upravljanja pravosodja)

Sodba (sedmi razširjeni senat) z dne 9. 7. 2025

Evropska glavna tožilka Laura Kövesi je 15. decembra 2022 na podlagi preiskave v zvezi z upravljanjem s parlamentarnimi dodatki zaprosila predsednico Evropskega parlamenta Roberto Metsola, naj odvzame poslansko imuniteto Evi Kaili, nekdanji podpredsednici Parlamenta. Gospa Metsola se je odločila, da bo to zahtevo objavila na plenarnem zasedanju Parlamenta in jo predala Odboru za pravne zadeve. Nato je gospa Kaili pri Splošnem sodišču Evropske unije vložila tožbo za razglasitev ničnosti tako zahteve evropske glavne tožilke kot odločitve predsednice Parlamenta.

Kasneje je gospa Kaili Parlament zaprosila za dostop do dokumentov, ki se nanašajo na vse primere nepravilnosti pri upravljanju z dodatki za akreditirane parlamentarne pomočnike s strani poslancev Evropskega parlamenta. Parlament je zavrnil dostop do teh dokumentov z utemeljitvijo, da bi tak dostop ogrozil zaščito sodnega postopka v zadevi, ki poteka pred Splošnim sodiščem. Gospa Kaili je zahtevala, naj Splošno sodišče to odločitev Parlamenta razglasi za nično.

Splošno sodišče je razveljavilo odločitev Parlamenta.

Ugotovilo je, da zahtevani dokumenti, ki se nanašajo na upravno dejavnost Parlamenta, niso bili pripravljani za potrebe postopka v zadevi pred Splošnim sodiščem in ne vsebujejo notranjih stališč Parlamenta v zvezi s tem spisom. Poleg tega je predmet zahtevanih dokumentov drugačen od predmeta zadeve pred Splošnim sodiščem. V zahtevanih dokumentih je Parlament obravnaval nepravilnosti pri konkretnem upravljanju z dodatki za akreditirane parlamentarne pomočnike s strani poslancev, medtem ko je bilo v zadevi pred Splošnim sodiščem treba presoditi zakonitost zahteve evropske glavne tožilke in odločitve predsednice Parlamenta. Zato razkritje zahtevanih dokumentov ne bi moglo ogroziti načela enakosti orožij v zadevi pred Splošnim sodiščem.

Splošno sodišče je prav tako poudarilo, da dostop do zahtevanih dokumentov ne bi bil škodljiv za pravilno izvajanje sodnega postopka v obravnavani zadevi.

V teh okoliščinah dostopa do zahtevanih dokumentov ni mogoče zavrniti zaradi varstva sodnega postopka.

[Povzetek sodbe](#)

I. PRENOS OSEBNIH PODATKOV

1. Pravica do učinkovitega pravnega sredstva – Pravica do zasebnega in družinskega življenja

a. Varnost obdelave osebnih podatkov

Sodba Splošnega sodišča v zadevi T-553/23 | Latombe proti Komisiji

(Prenos osebnih podatkov v Združene države – Izvedbeni sklep Komisije o ustreznosti ravni varstva osebnih podatkov, ki ga zagotavljajo Združene države – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva – Pravica do zasebnega in družinskega življenja – Odločitve, ki temeljijo izključno na avtomatizirani obdelavi osebnih podatkov – Varnost obdelave osebnih podatkov)

Sodba (deseti razširjeni senat) z dne 3. 9. 2025

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah in Pogodba o delovanju Evropske unije zagotavljata pravico vsake osebe do varstva njenih osebnih podatkov. Na podlagi teh pravnih instrumentov in da se ne bi ogrozila raven varstva, ki je zagotovljena v Evropski uniji, sekundarna zakonodaja Evropske unije določa pravila, ki veljajo za mednarodne prenose osebnih podatkov. V skladu s temi pravili lahko do prenosa osebnih podatkov v tretjo državo pride brez dodatnega dovoljenja, če Evropska komisija meni, da ta država zagotavlja ustrežno raven varstva – na podlagi sklepa o ustreznosti, ki ga sprejme Komisija. Tak okvir, vzpostavljen s sklepom o ustreznosti, ki ga je Komisija sprejela 10. julija 2023 (»izpodbijani sklep«), obstaja med Evropsko unijo in Združenimi državami Amerike (ZDA). V preteklosti je Sodišče Evropske unije v sodbah Schrems I in Schrems II razglasilo prejšnja dva sklepa o ustreznosti glede ZDA za neveljavna, ker nista zagotavljala ravni varstva temeljnih pravic in svoboščin, ki bi bila v bistvu enakovredna tisti, ki jo zagotavlja pravo Evropske unije.

ZDA so 7. oktobra 2022 sprejele izvršni ukaz, ki je okreпил varovala zasebnosti pri dejavnostih, ki jih izvajajo njihove obveščevalne agencije. Ta ukaz je dopolnila uredba generalnega državnega tožilca, ki je spremenila določbe o ustanovitvi in delovanju Sodišča za pregled varstva podatkov (DPRC). Po proučitvi teh zakonodajnih sprememb v ZDA je Komisija sprejela izpodbijani sklep, s katerim je vzpostavila nov čezatlantski okvir za pretok osebnih podatkov med Evropsko unijo in ZDA.

V tem okviru je Philippe Latombe, francoski državljani in uporabnik različnih spletnih platform, ki zbirajo njegove osebne podatke in jih prenašajo v ZDA, pred Splošnim sodiščem zahteval razveljavitev izpodbijanega sklepa. Latombe je trdil, da DPRC ni nepristransko niti neodvisno, temveč je odvisno od izvršilne oblasti. Poleg tega naj praksa ameriških obveščevalnih agencij množičnega zbiranja osebnih podatkov v tranzitu iz Evropske unije, brez predhodnega dovoljenja sodišča ali neodvisnega organa, ne bi bila dovolj jasno in natančno opredeljena in je zato nezakonita.

Splošno sodišče je tožbo za razveljavitev zavrnilo.

Najprej je Splošno sodišče glede DPRC poudarilo, da iz spisa izhaja, da je imenovanje sodnikov in delovanje DPRC opremljeno z več varovali in pogoji za zagotavljanje neodvisnosti članov. Sodniki DPRC so lahko razrešeni samo s strani generalnega tožilca in samo iz utemeljenih razlogov, generalni tožilec in obveščevalne agencije pa njihovega dela ne smejo ovirati ali nanj neprimerno vplivati.

Splošno sodišče je še ugotovilo, da je v skladu z izpodbijanim sklepom Komisija dolžna neprestano spremljati uporabo pravnega okvira, na katerem ta sklep temelji. Če bi se pravni okvir v ZDA po sprejetju sklepa spremenil, bi Komisija lahko odločila, da se sklep po potrebi začasno zadrži, spremeni, razveljavi ali omeji njegovo področje uporabe.

Na tej podlagi je Splošno sodišče zavrnilo očitke, da DPRC ni neodvisno.

Nato je Splošno sodišče glede množičnega zbiranja osebnih podatkov poudarilo, da iz sodbe Schrems II ne izhaja, da bi moralo biti to zbiranje obvezno predmet predhodnega dovoljenja neodvisnega organa. Iz sodbe je razvidno, da mora biti odločitev, ki takšno zbiranje dovoljuje, najmanj podvržena naknadnemu sodnemu nadzoru. V obravnavanem primeru iz spisa izhaja, da so dejavnosti elektronskega nadzora, ki jih izvajajo ameriške obveščevalne agencije, v skladu z ameriškim pravom podvržene naknadnemu sodnemu nadzoru DPRC. Zato je Splošno sodišče ugotovilo, da množično zbiranje osebnih podatkov s strani ameriških obveščevalnih agencij ne odstopa od zahtev iz sodbe Schrems II in da pravo ZDA zagotavlja raven pravnega varstva, ki je v bistvu enakovredna tisti, ki jo zagotavlja pravo Evropske unije.

Na tej podlagi je Splošno sodišče zavrnilo očitke glede množičnega zbiranja osebnih podatkov in tožbo v celoti zavrnilo.

[Povzetek sodbe](#)

IV. Iz odločb Evropskega sodišča za človekove pravice

Vrhovno sodišče na [intranetni strani sodstva](#) mesečno objavlja prevode povzetkov odločb ESČP.

Izbor odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice
(povzetki)

Junij, julij 2025

❖ **Odstranitev uradnega portreta francoskega predsednika iz občinskih stavb**

Ludes in drugi proti Franciji, sodba z dne 3. 7. 2025

Obsodbe pritožnikov zaradi odstranitve uradnega portreta francoskega predsednika iz občinskih stavb niso kršile njihove svobode izražanja

V sodbi senata v zadevi *Ludes in drugi proti Franciji* (pritožbe št. 40899/22, 41621/22 in 42956/22) je Evropsko sodišče za človekove pravice z večino glasov odločilo, da ni prišlo do kršitve 10. člena (svoboda izražanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Zadeva se je nanašala na kazensko obsodbo pritožnikov – okoljskih aktivistov – in njihovo kaznovanje s pogojnimi obsodbami na denarne kazni zaradi kaznivega dejanja tatvine, storjenega v sotorilstvu, s tem da so odstranili uradne portrete francoskega predsednika v več občinskih stavbah in jih niso hoteli vrniti. S tem so želeli opozoriti na neukrepanje države glede obveznosti, prevzetih na podnebni konferenci COP21 (konferenca ZN o podnebnih spremembah, ki je potekala leta 2015 v Parizu), in na boj zoper podnebne spremembe na splošno.

Sodišče je najprej opozorilo na prizadevanja domačih sodišč, da se oceni sorazmernost posega z vidika 10. člena Konvencije, ob upoštevanju okoliščin dejavnosti in motivov pritožnikov. Zlasti je štelo, da so domača sodišča utemeljeno oprla svoje odločitve o obsodbi pritožnikov na dejstvo, da portreti niso bili vrnjeni, pri čemer so poudarila, da bi že sama odstranitev zadostovala za izraz stališča pritožnikov.

Glede na to, da so bile naložene denarne kazni nizke, in dejstvo, da so bile izrečene pogojne obsodbe, je Sodišče sklenilo, da kazni pritožnikov – ki so bile med najmilejšimi možnimi – niso bile nesorazmerne glede na zasledovani legitimni cilj.

❖ **Globe in kazni proti Googlu v zvezi z YouTube kanalom Tsargrad TV**

Google LLC in drugi proti Rusiji, sodba z dne 8. 7. 2025

Globe in kazni proti Googlu so kršile njegovo svobode izražanja

Zadeva *Google LLC in drugi proti Rusiji* (pritožba št. 37027/22) se je nanašala na sodne postopke v Rusiji glede zavrnitve odstranitve določenih vsebin s platforme YouTube, vključno s političnimi videoposnetki, ki so jih ruske oblasti razglasile za nezakonite; in glede neobnovitve funkcije (omogočanja) zaslužka na YouTube kanalu Tsargrad TV, ruskega televizijskega medija v lasti ruskega oligarha, ki so jih Združene države Amerike in Evropska unija sankcionirale zaradi podpore ruski agresiji proti Ukrajini. Zaradi teh dejanj so bile Googlu naložene zelo visoke globe.

V sodbi senata je Evropsko sodišče za človekove pravice soglasno odločilo, da je prišlo do kršitve 10. člena (svoboda izražanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic v zvezi z upravnimi postopki glede zahtev za odstranitev vsebin.

Nacionalna sodišča teh zahtev niso presojala v luči zahtev Konvencije, temveč so izhajala iz domneve, da vsak odmik od uradnega naziranja sam po sebi ogroža nacionalne interese, ne da bi ocenila, ali je bila vsebina dejansko neresnična ali je predstavljala konkretna tveganja, in brez predložitve posebnih dokazov o škodi. Nesorazmerne sankcije v višini več milijard ruskih rubljev so ustvarile »zastrašujoč učinek« na objavljanje vsebin, kritičnih do oblasti. Zato poseg ni bil »nujen v demokratični družbi«.

Kršitve 10. člena (svoboda izražanja) glede obveznosti zagotavljanja storitev za Tsargrad TV:

Pretirano visoke kazni in postopanje v slabi veri v izvršilnih postopkih so pokazali, da je bil poseg v pravice Googla nesorazmeren glede na kakršen koli domnevni legitimen cilj. Zato je Sodišče presodilo, da je tudi v tem primeru podana kršitev 10. člena Konvencije.

Kršitve 6. člena, prvi odstavek (pravica do poštenega sojenja):

Sodišče je ponovilo, da morajo sodbe sodišč in tribunalov ustrezno navesti razloge, na katerih temeljijo. V upravnem postopku so ruska sodišča Googlu LLC naložila globe na podlagi skupnega prihodka več subjektov, ne da bi za tak pristop podala ustrezno obrazložitev. V izvršilnem postopku so sodišča izdala odločitve brez podrobne analize pravne podlage za odgovornost ločene pravne osebe za globe druge pravne osebe. V civilnem postopku, ki je vključeval Tsargrad, sodišča niso podala zadostne obrazložitve za uveljavljanje pristojnosti, kljub izrecnim pogodbenim določbam o pristojnosti. Sodišče je zaključilo, da so te pomanjkljivosti v obrazložitvi pomenile kršitev prvega odstavka 6. člena Konvencije, v zvezi z vsemi podjetji pritožnice.

❖ Ruska agresija nad Ukrajino in sestrelitev leta MH17

Ukrajina in Nizozemska proti Rusiji, sodba z dne 9. 7. 2025 (veliki senat)

Sodišče je Rusijo spoznalo za odgovorno za obsežne in očitne kršitve človekovih pravic, ki izhajajo iz konflikta v Ukrajini od leta 2014, s čimer je kršila Evropsko konvencijo o človekovih pravicah.

Z Zadeva Ukrajina in Nizozemska proti Rusiji (št. pritožb 8019/16, 43800/14, 28525/20 in 11055/22) se je nanašala na konflikt, ki se je začel leta 2014 v vzhodni Ukrajini po prihodu proruskih oboroženih skupin v regiji Donetsk in Lugansk ter je eskaliral po obsežni invaziji Rusije na Ukrajino, ki se je začela 24. februarja 2022. Zadeva se je nanašala tudi na sestrelitev leta MH17 nad vzhodno Ukrajino 17. julija 2014, pri čemer so umrli vsi potniki na krovu, med katerimi je bilo veliko nizozemskih državljanov. Ukrajina je Rusiji očitala ponavljajoče se kršitve človekovih pravic, Nizozemska pa je Rusijo obtožila kršitev Konvencije zaradi sestrelitve leta MH17.

V sodbi velikega senata je Evropsko sodišče za človekove pravice soglasno presodilo, da je v zvezi s konfliktom v Ukrajini v obdobju od 11. maja 2014 – ko so se začele sovražnosti – do 16. septembra 2022 – ko je Rusija prenehala biti pogodbenica Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic – prišlo do sistematičnih kršitev: 2. člena (pravica do življenja), 3. člena (prepoved mučenja, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja), drugega odstavka 4. člena, (prepoved prisilnega dela), 5. člena (pravica do svobode in varnosti), 8. člena (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja), 9. člena (svoboda mišljenja, vesti in vere), 10. člena (svoboda izražanja), 11. člena (svoboda zbiranja in združevanja), 13. člena (pravica do učinkovitega pravnega sredstva) in 14. člena (prepoved diskriminacije) Evropske konvencije ter 1. člena (varstvo premoženja) in 2. člena (pravica do izobraževanja) Protokola št. 1 h Konvenciji.

Sodišče je poudarilo, da so narava in obseg nasilja v Ukrajini ter zlovesče izjave Rusije glede pravice Ukrajine do obstoja ogrožali mir v Evropi. Povedalo je, da »v nobenem od prejšnjih konfliktov, ki so bili pred njim, ni bilo tako skoraj splošne obsodbe »očitnega« prezrtja temeljnih načel mednarodnega pravnega reda, vzpostavljenega po drugi svetovni vojni, kot je to v primeru obtožene države.«

Sodišče je ugotovilo, da je Rusija imela pristojnost, ki je privedla do obveznosti po Konvenciji, glede ozemlja, ki ga je zasedla v Ukrajini. Prav tako je soglasno zaključilo, da je Rusija izvajala oblast in nadzor nad posamezniki, na katere so vplivali njeni vojaški napadi po vsej Ukrajini, in da so bili ti posamezniki zato znotraj njene pristojnosti. Rusija je bila odgovorna za dejanja in opustitve ruskih vojaških enot ter separatističnih tvorb v vzhodni Ukrajini.

Velika količina dokazov pred Sodiščem je pokazala povezane prakse očitno nezakonitega ravnanja agentov ruske države (ruskih oboroženih sil in drugih oblasti, okupacijskih uprav ter separatističnih oboroženih skupin in tvorb) v ogromnem obsegu po vsej Ukrajini.

Ta vzorec ali sistem kršitev je vključeval: neselektivne vojaške napade; izvensodne usmrtitve civilistov in ukrajinskega vojaškega osebja, ki ni bilo več sposobno bojevanja; mučenje, vključno z uporabo posilstva kot vojnega orožja, ter nečloveško in ponižujoče ravnanje; prisilno delo; nezakonito in arbitrarno pridržanje civilistov; nepravilno premestitev in preselitev civilistov ter njihovo preverjanje, ki je vključevalo invazivne in zlorablajoče varnostne preglede (t. i. »filtracijski« ukrepi); zastraševanje, nadlegovanje in preganjanje vseh verskih skupin,

razen pripadnikov Ukrajinske pravoslavne cerkve Moskovskega patriarhata; zastraševanje in nasilje nad novinarji, blokado ukrajinskih in tujih predvajalcev vsebin ter nove »zakone«, ki prepovedujejo in kaznujejo širjenje informacij v podporo Ukrajini; nasilno razganjanje miroljubnih protestov, kar je izvedla ruska vojska v zasedenih mestih; uničevanje, pljenje in ekspropriacija zasebnega premoženja brez odškodnine; zatiranje ukrajinskega jezika v šolah in indoktrinacija ukrajinskih šolarjev; transfer ukrajinskih otrok v Rusijo in v mnogih primerih njihovo tamkajšnjo posvojitev; ter diskriminacijo na podlagi političnega prepričanja in narodnosti.

Sodišče je tudi soglasno ugotovilo, da je prišlo do kršitev 2., 3. in 13. člena v pritožbi št. 28525/20, ki se nanaša na sestrelitev leta MH17.

Navajalo je dejstva, kot so bila ugotovljena z obsežno preiskavo, ki jo je izvedla mednarodna skupna preiskovalna ekipa (znana kot JIT) in kazensko sodišče prve stopnje v Haagu. Rusija ni sprejela nobenih ukrepov za zagotovitev natančne preverbe cilja rakete ali za varovanje življenj oseb na krovu, kar kaže na lahkomišno ravnanje do civilistov, ogroženih zaradi njenih sovražnih dejavnosti.

Prav tako ni izvedla učinkovite preiskave sestrelitve in ni sodelovala z JIT, saj je razkrivala netočne ali lažne informacije ter zavirala prizadevanja za razkritje vzroka in okoliščin nesreče.

Pogrešani svojci žrtev nesreče so zaradi smrti svojih bližnjih in posledic nesreče doživljali globoko žalost in stisko. Zaradi ruske zavrnitve zagotovitve zavarovanja kraja nesreče je trajalo osem mesecev, da so dokončali izkopavanje trupel. Nekateri svojci so morali pokopati nepopolne ostanke svojih sorodnikov; v nekaterih primerih so jim bili deli teles vrnjeni šele po pokopu. V dveh primerih trupel žrtev niso nikoli našli. Nadaljnje zanikovanje vpletenosti s strani ruskih oblasti in izostanek učinkovite preiskave sta še podaljšala boleče čakanje svojcev na odgovore ter poglobila njihovo trpljenje. Narava in obseg njihovega trajajočega trpljenja sta bila dovolj huda, da gre za nečloveško ravnanje.

Nazadnje je Sodišče soglasno ugotovilo, da Rusija ni izpolnila svojih obveznosti po 38. členu (obveznost zagotovitve potrebnih sredstev za preiskavo primera) Konvencije.

Vprašanje glede 41. člena (pravično zadoščenje) še ni bilo pripravljeno za odločitev, zato ga je Sodišče odložilo in ločilo pritožbo št. 28525/20 (sestrelitev leta MH17) od preostalih treh pritožb, da bi lahko zahteve za pravično zadoščenje proučilo ločeno; ter po 46. členu (zavezujoča narava in izvrševanje sodb) je Rusija morala: nemudoma izpustiti vse, ki so bili pred 16. septembrom 2022 na zasedenem ozemlju pridržani in so še vedno v pridržanju ruskih oblasti; ter brez odlašanja sodelovati pri vzpostavitvi mednarodnega in neodvisnega mehanizma za identifikacijo vseh otrok, odpeljanih iz Ukrajine v Rusijo ali na ozemlje pod ruskim nadzorom pred 16. septembrom 2022, da se vzpostavi stik med otroki in njihovimi družinami ali zakonitimi skrbniki ter se jih na koncu ponovno združi.

Trenutno so pred Sodiščem štiri meddržavne pritožbe Ukrajine proti Rusiji in približno 9.500 posameznih pritožb, povezanih z dogodki na območju Krima, vzhodne Ukrajine in Azovskega morja ter ruskimi vojaškimi operacijami na ozemlju Ukrajine od 24. februarja 2022 dalje. Pred Sodiščem je tudi ena meddržavna pritožba Nizozemske proti Rusiji in štiri posamezne pritožbe, ki jih je proti Rusiji vložilo več kot 500 sorodnikov žrtev leta MH17.

❖ **Podaljšanje omejitve zapornikove pravice do dopisovanja**

Gullotti proti Italiji, sodba z dne 10. 7. 2025

Neobrazložena omejitev pravice do dopisovanja zapornika, ki prestaja kazen zaradi storitve mafijskih dejanj

V sodbi senata v zadevi *Gullotti proti Italiji* (pritožba št. 64753/14) je Evropsko sodišče za človekove pravice soglasno odločilo, da je prišlo do kršitve 8. člena (pravica do spoštovanja dopisovanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Zadeva se je nanašala na zapornika, ki prestaja kazen za kazniva dejanja mafijske narave, in njegovo pritožbo zaradi podaljšanja omejitve glede oseb, s katerimi se je smel dopisovati. Zaprt je pod posebnim režimom, uvedenim z namenom prekinitve stikov med zaporniki in njihovimi kriminalnimi mrežami.

Veljavna zakonodaja je določala, da morajo biti omejitve dopisovanja zapornikov obrazložene in časovno omejene. Vendar pa ni bila izvedena izrecna in samostojna presoja nujnosti omejitve dopisovanja gospoda Gullottija zgolj na sorodnike, ki so imeli dovoljenje za družinske obiske, zato tudi ni bilo zadostnih dokazov za podaljšanje omejitve njegovih pravic.

❖ **Prepoved jingoističnih ruskih protestov**

Rodina in Borisova proti Latviji, sodba z dne 10. 7. 2025

Prepoved jingoističnih ruskih protestov ni kršila pravic iz Konvencije

V sodbi senata v zadevi *Rodina in Borisova proti Latviji* (pritožbi št. 2623/16 in 2299/16) je Evropsko sodišče za človekove pravice soglasno odločilo, da ni prišlo do kršitve 11. člena (svoboda zbiranja in združevanja) v luči 10. člena (svoboda izražanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Zadeva se je nanašala na zavrnitev dovoljenja s strani oblasti, da bi pritožnika organizirala javna shoda v Rigi – društvo Rodina (na nekdanji dan zmage v ZSSR – Zveze sovjetskih socialističnih republik) pred sovjetskim spomenikom zmage in gospa Borisova pred ukrajinskim veleposlaništvom v Rigi.

Sodišče je posebej ugotovilo, da so bili pravi cilji protestov bodisi zaničevanje latvijskega naroda in jezika bodisi podpora nezakonitim separatističnim skupinam v Ukrajini, ob ozadju napetosti v Latviji in grožnje s strani Rusije. Splošno gledano so prepovedi »ustrezno zadostile nujni družbeni potrebi« in bile sorazmerne.

❖ **Predčasno prenehanje mandata poslanca**

Tomenko proti Ukrajini, sodba z dne 10. 7. 2025

Predčasno prenehanje mandata poslanca je bilo nezakonito in nesorazmerno ter je postavilo politične stranke nad volivce

V sodbi senata v zadevi *Tomenko proti Ukrajini* (pritožba št. 79340/16) je Evropsko sodišče za človekove pravice soglasno odločilo, da je prišlo do kršitve 3. člena Protokola št. 1 (pravica do svobodnih volitev) k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic.

Zadeva se je nanašala na predčasno prenehanje mandata gospoda Tomenka kot poslanca leta 2016, ker je zapustil politično poslansko skupino, v kateri je bil izvoljen. Njegov mandat je prekinila stranka Solidarnost (Blok Petra Porošenka), kar je bil očitno prvi primer, ko je stranka iz tega razloga prekinila mandat poslanca.

Sodišče je menilo, da je gospod Tomenko le s težavo lahko predvidel, da bo njegov izstop iz poslanske skupine vodil do predčasnega prenehanja mandata. Ustavne določbe, ki so omogočale takšno prenehanje mandata, do tedaj še nikoli niso bile uporabljene v praksi. Poleg tega sta bila le dva od desetih poslancev, izvoljenih s strankarskega seznama in ki sta kasneje izstopila iz poslanske skupine, dejansko predčasno razrešena.

Poleg tega ni obstajala pravna podlaga, kaj šele ustrezna, za zaščito pasivne volilne pravice gospoda Tomenka pred zlorabami. Sodišče je ugotovilo, da položaj, v katerem je imela politična stranka popolno svobodo, da prekine mandat poslanca zaradi izstopa iz njene poslanske skupine – brez obveznosti, da poda razloge ali sledi kakršnemu koli postopku – pomeni dejansko izvzetje takšnih odločitev iz prava. To pa je po oceni Sodišča nezdržljivo z načelom vladavine prava.

❖ **Obsodbe za kazniva dejanja terorizma na podlagi uporabe aplikacije za sporočanje ByLock**

Demirhan in drugi proti Turčiji, sodba z dne 22. 7. 2025

Združena nadaljnja zadeva glede obsodb na podlagi uporabe aplikacije za sporočanje ByLock za kazniva dejanja terorizma

V sodbi senata v zadevi *Demirhan in drugi proti Turčiji* (pritožba št. 1595/20 in 238 drugih) je Evropsko sodišče za človekove pravice s šestimi glasovi proti enemu odločilo, da je prišlo do kršitve 7. člena (ni kazni brez zakona) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic ter kršitve 6. člena, prvi odstavek (pravica do poštenega sojenja) Konvencije.

Zadeva se je nanašala na obsodbe pritožnikov zaradi članstva v oboroženi teroristični organizaciji, ki so jo turške oblasti opredelile kot »Fetullahovo teroristično organizacijo/Vzporedna državna struktura« (Fetullahçı Terör Örgütü / Paralel Devlet Yapılanması, »FETÖ/PDY«). Oblasti menijo, da je FETÖ/PDY odgovorna za poskus državnega udara, do katerega je v Turčiji prišlo 15. julija 2016.

239 pritožb v tej zadevi je del tisočih pritožb, ki se vodijo pred Sodiščem, in se nanašajo na podobna vprašanja, kot so bila obravnavana v sodbi velikega senata *Yüksel Yalçınkaya proti Turčiji* (pritožba št. 15669/20).

Kot v omenjeni sodbi je Sodišče ugotovilo, da je kategoričen pristop turških sodišč do uporabe šifrirane aplikacije za sporočanje ByLock – zlasti stališče, da je lahko vsak uporabnik aplikacije načeloma na tej podlagi samodejno obsojen zaradi članstva v oboroženi teroristični organizaciji – kršil pravico pritožnikov do učinkovite zaščite pred samovoljnim pregonom, obsodbo in kaznovanjem ter njihove pravice do poštenega sojenja.

Sodišče je poudarilo, da je položaj, ki je pripeljal do ugotovitve kršitve 6. in 7. člena Konvencije, izhajal iz sistemske težave, ki se nanaša na veliko število oseb in katere reševanje je nujno na nacionalni ravni. Po sodbi v zadevi *Yüksel Yalçınkaya* je Sodišče turški vladi že posredovalo

obvestila v zvezi s 5.000 podobnimi pritožbami, vključno s tistimi v obravnavani zadevi, medtem ko se jih na njenem seznamu še vedno kopiči na tisoče.

❖ **Nedopustnost pritožbe v zvezi s pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter prepovedjo diskriminacije**

P. R. proti Sloveniji, sklep z dne 5. 6. 2025

Izdan je bil sklep o nedopustnosti pritožbe v zvezi s pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz 8. člena Konvencije, pravico do učinkovitega pravnega sredstva iz 13. člena Konvencije ter prepovedjo diskriminacije iz 14. člena v povezavi s pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz 8. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic

Evropsko sodišče za človekove pravice je v pritožbeni zadevi št. 11101/21, P. R. proti Sloveniji dne 5. 6. 2025 sprejelo sklep, s katerim je ugotovilo, da je pritožba očitno neutemeljena in zato nedopustna.

Zadeva se nanaša na nezakonit vstop v zasebne prostore uradnega bivališča, v katerem je bival pritožnik, takratni veleposlanik, in na pregled zasebnih prostorov. Poleg tega se nanaša na sodno odločbo domačega sodišča, ki je zavrnilo pritožnikovo odškodninsko tožbo zaradi kršitve pravice do zasebnosti.

Sodišče ni našlo razlogov, da je bila razlaga domače zakonodaje s strani vrhovnega sodišča in njena uporaba na podlagi dejstev zadeve v nasprotju s 14. členom v povezavi z 8. členom Konvencije. Tudi če je bil tožnik zaradi svojega zdravstvenega stanja drugače obravnavan, je bila ta obravnava utemeljena na objektivnih in razumnih razlogih.

V. Obvestila sodiščem

1. Časovne omejitve v izrekih sklepov pri zadržanju osebe v varovanem oddelku socialnovarstvenega zavoda

Delovna skupina Vrhovnega sodišča RS za analizo Zakona o duševnem zdravju in njegove uporabe v praksi je Uradom predsednikov vseh okrajnih in Uradom predsednikov višjih sodišč poslala dopis:

»Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju Varuh) je v okviru pristojnosti, ki jih ima na podlagi 6. in 7. člena Zakona o Varuhu človekovih pravic, Vrhovno sodišče seznanil z nekaterimi odločbami sodišč prve stopnje o sprejemu osebe v varovani oddelki socialnovarstvenega zavoda brez privolitve na podlagi 75. člena Zakona o duševnem zdravju (v nadaljevanju ZDZdr). Izpostavil je, kako pomembno je z vidika varstva ustavnih pravic osebe, da je v izreku jasno določena časovna omejitev namestitve.

Po prvem odstavku 77. člena ZDZdr se namreč zadržanje v varovanem oddelku socialno varstvenega zavoda lahko določi za največ eno leto. Zaradi prezasedenosti trenutno na sprejem v varovane oddelke socialno varstvenih zavodov čaka skoraj 3000 oseb. Na sprejem čakajo v psihiatričnih bolnišnicah ali v domačem okolju. Vrhovno sodišče je 19. junija 2025 na posebnem sestanku ponovno opozorilo pristojno Ministrstvo za solidarno prihodnost na nevezdržno stanje.

Sodišča prve stopnje so tako soočena z vprašanjem, kako oblikovati izrek odločbe, da bo tudi v teh izrednih razmerah ustrezno zavarovan pravni položaj oseb, ki čakajo na sprejem na varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov. Varuh opozarja, da v primeru, ko se izrek glasi, da »se oseba sprejme na varovani oddelki za čas enega leta od dejanske namestitve«, do dejanske namestitve pa pride šele po letu ali več od izdaje sklepa, to pomeni, da v dveh letih ali več ne pride do preverjanja, ali so še izpolnjeni pogoji za namestitve. V vmesnem času se lahko zdravstveno stanje osebe pomembno spremeni ali pa se celo izkaže, da zadržanje ni več potrebno, če oseba ves čas brez večjih težav na sprejem čaka v domačem okolju.

Zakonodajalec je namreč v 77. členu določil najdaljši rok enega leta kot čas, za katerega je še mogoče narediti dovolj zanesljivo oceno o obstoju predpostavk za zadržanje. Po ustaljeni sodni praksi se je v izreku določilo, da se oseba sprejme na varovani oddelki za čas enega leta od odločitve sodišča, s čimer je bilo v skladu z zakonom zagotovljeno preverjanje obstoja pogojev po enem letu. Pristojni predlagatelj mora namreč v skladu z drugim odstavkom 77. člena ZDZdr najmanj 14 dni pred potekom tega roka predlagati sodišču, da se zadržanje v varovanem oddelku podaljša in takrat sodišče ponovno preveri, ali so pogoji še izpolnjeni.

Varuh opozarja, da je z vidika varstva ustavnega položaja zadržane osebe pomembno, da se zagotovi:

jasnost glede časovne omejitve namestitve, zato da socialnovarstveni zavod in pristojni predlagatelji natančno vedo kdaj začne rok zadržanja teči in kdaj izteče in lahko pravilno izpolnijo svoje obveznosti po sodni odločbi in ZDZdr; da se v skladu z namenom zakonske časovne omejitve v 77. členu ZDZdr doseže redno preverjanje, ali je zadržanje še nujno potrebno, hkrati pa tudi ohrani mesto v čakalni vrsti.

Iz dostopnih odločb višjih sodišč in Vrhovnega sodišča izhaja, da v pravnih sredstvih to vprašanje zaenkrat žal še ni bilo izpostavljeno, zato se o pravilnosti časovne omejitve v izrekih sklepov pri zadržanju osebe v varovanem oddelku socialnovarstvenega zavoda ne višja sodišča ne Vrhovno sodišče še niso izrekli.

Zato vas prosimo, da s tem dopisom seznanite sodnike, ki na vašem sodišču odločajo v postopkih po ZDZdr, da skrbno presodijo tehtnost argumentov Varuha človekovih pravic glede upoštevanja časovnih omejitev v 77. členu ZDZdr v luči varovanja ustavnih pravic zadržanih oseb.«

Po prejemu dopisa je Višje sodišče v Ljubljani Vrhovnemu sodišču sporočilo, da je glede tega vprašanja že zavzelo stališče ([Sklep I Cp 1901/2023](#)).

2. Prenehanje sodniške službe oziroma funkcije

Metki Jug, višji sodnici svétnici na Višjem sodišču v Mariboru, preneha sodniška funkcija 31. 1. 2026.

VI. Iz strokovnih revij

V Sodnikovem informatorju si želimo pomembne članke, prispevke, knjige in komentarje približati tudi tako, da nekatere od njih, ki jih štejejo za pomembne zaradi njihove aktualnosti, na kratko povzemamo. Hkrati pozivamo vse bralce, da nas obveščate o člankih, prispevkih in knjigah, ki jih vi štejete za pomembne oziroma menite, da bi bili vašim kolegom lahko v pomoč. Predloge pošljite na ossp.vsr@sodisce.si, pri tem navedite podatke o avtorju, naslov dela ipd. ter v stavku ali dveh na kratko predstavite pomembno vsebino.

Izbor aktualnih člankov iz zadnjih števil domačih in tujih strokovnih revij je dostopen na spletnih straneh Centralne pravosodne knjižnice.

1. Domače strokovne revije (izbor člankov)

Izpostavljam:

IKS, št. 7/2025

- Andreja Mušič: Kako ravna računovodja, kadar ne razpolaga z verodostojno knjigovodsko listino

IKS, št. 8-9/2025

- Andreja Mušič: Kdaj amortizacija tudi ne bo davčno priznana

JAVNA UPRAVA, št. 1-2/2025

- Aleksij Mužina in Žiga Rejc: Novi Zakon o oskrbi s pitno vodo ter odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (ZOPVOOV)
- Nejc Urankar in Senko Pličanič: Gradnja predora in pravna opredelitev pridobljenega naravno prisotnega materiala
- Boštjan Koritnik: Večje odstopanje v številu volivcev med volilnimi enotami je kršitev enakosti volilne pravice (Vsaj) 65 občin nima izbire: spremembe so nujne
- Rebeka Reven: Položaj dolžnika v izvršilnih in podobnih postopkih: zgodovinski pregled od prvih civilizacij do srednjega veka
- Matevž Bedič: Slovar evropske pravne terminologije

ODVETNIK, št. 3/2025

- Rok Čeferin: Pomen odvetništva za varstvo človekovih pravic in svoboščin
- Viktorija Žnidaršič Skubic: Pravna ureditev nujnega dedovanja – novejši trendi
- Petja Plauštajner: Sodna ali arbitražna pristojnost reševanja sporov po pogodbah FIDIC
- Mina Kržišnik: Izziv izvršbe na kriptovalute
- Joseph A. Mussomeli: »Sodniki so nekako filozofski kralji, kot jih je opisal Platon: To so ljudje, ki naj bi bili nedotakljivi. In to potrebujete v vseh družbah, vseh sodobnih zahodnih družbah.«
- Peter Čeferin: Odvetnik dr. Ivan Tavčar

PODJETJE IN DELO, št. 3-4/2025

- Antonija Zubović in Edi Fumis: Pravo dioničara zahtijevati obvezno sklapanje ugovora o prodaji dionica – posebnost hrvatskog prava preuzimanja
- Klemen Podobnik: Nekatera vprašanja, povezana z »dvtirnim« režimom zastaranja odškodninskih zahtevkov zoper člane organov vodenja in nadzora v 263. členu ZGD-1
- Monika Naumovski: Odgovornost za izdelke z napako v Evropski uniji – pravni okvir, izzivi in priložnosti
- Jerneja Prostor: Spremembe cene v gradbeni pogodbi, sklenjeni v postopku oddaje javnega naročila

PRAVNA PRAKSA, št. 25/2025

- Tomaž Pavčnik: Sodniške šole in resničnost
- Anja Rejec: Spregled pravne osebnosti v praksi – med teorijo in procesno realnostjo

PRAVNA PRAKSA, št. 26/2025

- Matej Kovač: Krediti v frankih dvajset in deset let pozneje – razlike v pristopu med Hrvaško in Slovenijo
- Matjaž Ambrož: Sodniške šole, resničnost in influencerji
- Špela Lovšin: Ali bo novela ZUP-I res pripomogla k hitrejšemu in učinkovitejšemu upravnemu odločanju?
- Bernarda Škrabar Damnjanović: Kako zlorabe bolniških staležev slabijo družbeno pravičnost
- Matjaž Ambrož: prof. dr. Petar Novoselec (1938–2025)

PRAVNA PRAKSA, št. 27/2025

- Robert Preininger: Predlog za predhodno odločanje VS RS Sodišču EU v zadevah kreditov v švicarskih frankih
- Igor Vuksanović: Spolne zlorabe mladoletnih oškodovank v tipičnih razmerjih podrejenosti in hierarhične odvisnosti

PRAVNA PRAKSA, št. 29-30/2025

- Blanka Javorac Završek: Kako zagotoviti kakovostno izobraževanje sodnikov?
- Andreja Friškovec: Odločen »ne« predlaganim amandmajem kaznivega dejanja agresije Rimskega statuta MKS

PRAVNA PRAKSA, št. 31-32/2025

- Šime Ivanjko: Zakonsko poneumljanje na slovenski način
- Igor Strnad: Predpostavke nepoštenosti pogodbenega pogoja v primerih kreditnih pogodb v tuji valuti
- Jaka Cepec: Položaj upnikov v predlogu Zakona o lastniških zadrugah delavcev
- Miro Cerar: Ustavnopravni vidiki postopka izstopa iz Nata in Evropske unije
- Nika Podakar: Ustavnopravne razsežnosti ureditve pogoja nekaznovanosti v Zakonu o funkcionarjih
- Marko Balazič: Kazenskopravni in kriminološki vidiki pregona trgovanja z ljudmi v Sloveniji

PRAVNIK, št. 5-6/2025

- Miodrag Đorđević: Nekaj besed o sodni upravi
- Martina Repas, Nikola Jovanović: Miki Miška – nesmrtni kralj intelektualne lastnine
- Saša Prelič: Vpliv spremembe pravnoorganizacijske oblike na pogodbeno kazen, dogovorjeno z družbeno pogodbo
- Tajda Lebar, Pia Pirnat: Zapuščina frankov: razvoj obligacijskega prava v sporih o potrošniških kreditih

PRAVOSODNI BILTEN, št. 1/2025

- Ivanka Demšar Potočnik: Problematika neodplačnega prenosa državnega premoženja na člane agrarnih skupnosti
- Andrej Ekart: Vročanje v EU – nova uredba in novejša sodna praksa
- Valerija Jelen Kosi: Zagotavljanje jamstva enotne sodne prakse s poudarkom na civilnih zadevah
- Eneja Drobež: Prenova instrumentov čezmejnega vročanja v civilnih in gospodarskih zadevah z vidika novejših prakse sodišča Evropske unije
- Urška Repe: Povzetek razprave o aktualnih vprašanjih z zemljiškoknjižne šole 2024

REVIJA ZA KRIMINALISTIKO IN KRIMINOLOGIJO, št. 2/2025

- Gorazd Meško, Rok Hacin: Občutki varnosti pri prebivalcih in vloga policije: pilotska študija na Kočevskem in v Beli krajini

UNIKUM, št. 8/2025

- Optimiziranje davčne obravnave zapuščine – posli v času življenja in trenutku smrti

VESTNIK za sodne izvedence in cenilce gradbene stroke, št. 49/2025

- Primož Zupančič: Prenovljena verzija mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti (MSOV 31.01.2025)
- Primož Zupančič: Priporočena struktura izvida in mnenja pri izdelavi izvedenskega mnenja

2. Tuje strokovne revije (izbor člankov)

Izpostavljam:

EC TAX REVIEW, št. 3/2025

- Koen Lenaerts: Guest Editorial: The Role of the Court of Justice in Enhancing Tax Fairness in the EU
- Joachim Englisch: EU Excess Profits Tax Ultra Vires?: On the Limits of Article 122 TFEU in EU Tax Policy
- Ilse De Troyer: Administrative Tax Cooperation Between EU Member States: Using the Appropriate Legal Basis

EC TAX REVIEW, št. 4/2025

- Joachim Englisch: Why an EU VAT Agency Should Be Seriously Considered
- Jorn Steenbergen: Collectively the Same: Comparability of Investment Funds for Tax Purposes in the EU
- Frederike Manzoni, Marcus Schinnerl: Pension Funds and VAT: Is There Light at the End of the Tunnel?
- Kilian Posch: Conference Report: »Court of Justice of the European Union: Recent VAT Case Law 2025«: Conference in Vienna: The General Court Steps into the Spotlight

ERA FORUM, št. 2/2025

- Ali Bozkaya: Online freedom of expression: ECHR case law on social media use
- Patrick Delas: Jarre v. France - forced heirship in the case law of the European Court of Human Rights
- Elżbieta Hryniewicz-Lach: Evidentiary proceedings in extended confiscation cases: where to draw the line?
- Costanza Nardocci: Ob-gyn violence in the mirror. European responses towards a neglected form of violence against women

EUROPEAN COMPANY AND FINANCIAL LAW REVIEW, št. 1/2025

- Eddy Wymeersch: Improving the Effectiveness of EU Capital Markets Law (Lessons from Financial Regulation?)
- Daniella Strik: Piercing the Corporate Veil in Public Interest Matters

EUROPEAN COMPANY LAW, št. 3/2025

- Marieke Wyckaert: Multiple Voting Rights: What to Do With Nessie in Our Bed?
- B. Kemp, T. A. Keijzer: A comparative perspective on loyalty- and multiple voting shares: regulatory competition in the EU, towards where?
- Harm-Jan de Kluiver, Joti Roest: Deviations from the »One Share, One Vote« Principle in the Netherlands. Legal and Empirical Considerations

EUROPEAN COMPETITION LAW REVIEW, št. 11/2024

- Jean-Francois Bellis: Post-Patent Expiry Royalties and EU Competition Law: An Old Issue in Need of Refresher Following the CJEU Genentech Judgment
- Jakub Kociubinski: Incentive to what? The Nexus Between the Incentive Effect in EU State Aid Law and Locational Competition Between Member States
- Helena Drewes: Excessive Pricing in the Energy Sector – Is Article 102(a) TFEU Suitable and Necessary to Tackle Excessive Pricing in the Energy Sector?
- Ricardo Oliveira in Martim Valente: Competition Law Enforcement in Portugal: Signs of Greater Intervention from EU and Domestic Courts
- Dermont Cahill in Jing Wang: Some Thoughts on Applying the Collective Dominance Test to App Store Gatekeepers

EUROPEAN COMPETITION LAW REVIEW, št. 12/2024

- Christian Kersting in Manuel May: Managerial Liability for Fines-Company Law, Competition Law and Principle of Effectiveness
- Edward Dean: The Legal Standard for Referral to Member States under the EU Merger Regulation
- Konstantinos Pantelidis: Revisiting the Aftermarkets Doctrine in the Context of Digital Markets
- Arletta Gorecka: Exploitative Theories of Harm and Various Currencies Model in the Digital Economy: The Case of Pay-or-Okay Model

EUROPEAN LAW JOURNAL, št. 1-2/2025

- Alicia Hendricks: Unlocking the potential of the EU Charter to ensure equal treatment and non-discrimination between children in childcare leave

EUROPEAN HUMAN RIGHTS LAW REVIEW, št. 3/2024

- Elaine Webster: The Maximum Level of Transparency: Article 3 Interpretation and the Future Legitimacy of the Strasbourg Court
- Virginia Mantouvalou in Hadassa Noorda: Non-Custodial Sentences and Human Rights

EUROPEAN HUMAN RIGHTS LAW REVIEW, št. 4/2024

- Clara Bosch March: The Recent Backsliding on the Interpretation of Article 4 of Protocol No. 4 ECHR in »Pushback« Cases: A Questionable Attempt to Redress the Hirsi »Overstretch«?
- Konrad Ksiazek: Common Good Constitutionalism Through European Eyes: On Vermuele's Critique of the Living Instrument Doctrine
- Corina Heri: KlimaSeniorinnen and its Discontents: Climate Change at the European Court of Human Rights

EUROPEAN REVIEW OF PRIVATE LAW, št. 3/2025

- Hai Anh Le, Wouter Verheyen, Esther Van Zimmeren: Towards a High Level of Protection for Passengers in the EU in the Context of Multimodal Transport
- Michel Vols, Mohammad Mohammadi: The Right to Property in the ECHR: An Exploratory Data Science Analysis

EUROPEAN CURRENT LAW, št. 2/2025

- Accrued EU Law Rights Encounter Some Brexit Turbulence: Lipton v BA Cityflyer

EUROPEAN CURRENT LAW, št. 6/2025

- Does Article 102 TFEU No Longer Protect Less Efficient Competitors? The Challenges of a More Darwinian Approach to Abuse of Dominance

FamRZ, št. 12/2025

- Elisabeth Koch: Die Entwicklung der Rechtsprechung zum Zugewinnausgleich
- Helmut Borth: Vorfälligkeitsentschädigung bei vorzeitiger Rückzahlung eines Immobilienkredits
- BGH: Geeignetheit von zur Übernahme einer Betreuung bereiten Angehörigen

FamRZ, št. 13/2025

- Elke Bühner: Rechtsprechungsübersicht zum Versorgungsausgleich
- Stephan Teklote: Neues Namensrecht bei Adoptionen
- BGH: Verschiedenheit der Verfahrensgegenstände Sorgerecht und Umgang (m. Anm. Mallory Völker)

FamRZ, št. 14/2025

- Holger Greve: Vaterschaftsanfechtung - Zwischen Nichtigkeit und gesetzgeberischer Neuregelung
- Heinrich Schürmann: Die Entwicklung des materiellen Unterhaltsrechts nach der Rechtsprechung des Bundesgerichtshofs und der Oberlandesgerichte im Jahr 2024
- BVerfG: Keine Volljährigenadoption zur Ersetzung des rechtlichen Vaters durch den früheren Stiefvater (m. Anm. Stephan Teklote)

FamRZ, št. 15/2025

- OLG Karlsruhe: Gefährdungsfeststellung durch Familiengericht und Jugendamt (m. Anm. Kerstin Wierse)

FamRZ, št. 16/2024

- Yves Döll: Rechtsprechungsübersicht zum Recht der elterlichen Sorge und des Umgangs
- BVerfG: Verstoß gegen Willkürverbot im Rahmen einer Volljährigenadoption (m. Anm. Wolfgang Keuter)
- OLG Köln: Umgangsausschluss nach Femizid

INFORMATOR, št. 6893-6894/2025

- Robert Peček: Trošak odgovora na reviziju
- Jadranka Nižić Peroš: Europski platni nalog
- Danijela Romić: Razlikovanje stručnih, sveučilišnih, prijediplomskih i diplomskih studija te akademskih i stručnih naziva

INFORMATOR, št. 6895-6896/2025

- Gregori Graovac: Ustavnosudski en passant: sloboda izražavanja u Hrvatskom šahovskom savezu

INFORMATOR, št. 6897-6898/2025

- Željko Kudrić: Nadležnost za vođenje prekršajnog postupka protiv maloljetnog počinitelja prekršaja

INTERTAX, št. 5/2025

- Antonio Lopo Martinez: Global Taxation's Price: Quantifying Pillar Two Damages in IIA Disputes
- Jarrod Hepburn in Sunita Jogarajan: Denial of Justice: International Investment Agreements and the Implementation of the Global Minimum Tax

INTERTAX, št. 8-9/2025

- Paweł Marcin Dudek: Enduring Measurement as User Consideration on Social Media Platforms under EU VAT Law
- Richard Lyal: Critical Review of Jurisprudence: Judging in the Shadows: Thirty Years of the EFTA Court and Direct Tax

IPRax, št. 4/2025

- Z. Csehi: Der Ugang des EuGH mit dem IPR
- R. Wagner: 25 Jahre justizielle Zusammenarbeit in Zivilsachen
- C. Budzikiewicz: Europäisches Internationales Eherecht und Drittstaaten
- D. Coester-Waltjen: Europäisches Internationales Kindschaftsrecht und Drittstaaten
- D. Looschelders: Europäisches Internationales Erbrecht und Drittstaaten
- H. Kronke: Die Europäische Union und ihre Rolle in der Arbeit der globalen »privatrechtsformulierenden Organisationen« (Haager Konferenz, UNIDROIT, UNCITRAL)

JURISTEN ZEITUNG, št. 11/2025

- Kristin Boosfeld: Numerus clausus dinglicher Nutzungsrechte?
- Karlheinz Muscheler: Stiftungen und die Haftung ihrer Organe
- Bernd Mertens: Die »Arisierung« des ZPO-Kommentars »Stein/Jonas« in der NS-Zeit

JURISTEN ZEITUNG, št. 12/2025

- Tom Mannewitz, Franziska Schneider: Den Verfassungsschutz schützen
- Erik M. Schlereth, Cyril H. Hergenröder: Rechtsfragen rund um trans- und postmortale Vollmachten
- Thomas Rönna, Jonas Saathoff: »Insolvenzfeste Verfügungsgewalt« als Einziehungsgegenstand beim strafrechtlichen Bankrott - Systembruch durch den BGH oder konsequente Analogie?
- Christian Baldus, Robin Repnow: Bau auf fremdem Grund: Verwendungersatz oder Beseitigungspflicht?

JURISTEN ZEITUNG, št. 13/2025

- Claus Dieter Classen: Der Richter zwischen Dialog und Entscheidung
- Leonie Steinl, Antonia Vehrkamp: Mit Strafrecht gegen Diskriminierung?
- Luke Dimitrios Spieker, Ferdinand Weber: Ein »Wunder« der Unionsbürgerschaft?
- Madeleine Martinek: Zhiping Liang: Rechtsherrschaft und Tugendherrschaft. Beobachtungen zur chinesischen Rechtsmodernisierung
- Mathias Habersack: Voraussetzungen und Grenzen gesamtschuldnerischer Deliktshaftung mehrerer juristischer Personen bei personeller Verflechtung

JURISTEN ZEITUNG, št. 14/2025

- Leo Roß: Grundrechtsschutz im Kooperationsverhältnis von BVerfG und EuGH
- Johanna Croon-Gestefeld, Klara Lübbers: Kinderbilder in den sozialen Netzwerken – Wenn Eltern posten
- Claus Dieter Classen: One size fits all? Zur Verhältnismäßigkeit im Abgabenrecht
- Ekkehard Hofmann: Das (ehemals) strenge Kontrollregime zur Einhaltung der Klimaziele gemäß § 8 KSGa.F. und seine Einklagbarkeit durch Naturschutzverbände

JURISTEN ZEITUNG, št. 15-16/2025

- Anne-Christin Mittwoch: Rechtsprechung am Kippunkt: Das Klima-Urteil des OLG Hamm im Fall Lliuya gegen RWE
- Klaus Ferdinand Gärditz: Zivilrechtliche Haftung für legale Klimawandelfolgeschäden vorbei am Umweltverwaltungsrecht?

[NJECL](#), št. 1/2025

- Heli Korkka-Knuts in Sakari Melander: Contours of a principled corporate sanction policy in the EU: Exploring a constitutionally justified balance between criminal and administrative sanctions
- Roberto E. Kostoris: Against »Al Khawaja and Tahery« and the following ECtHR case law: The need to seek basic principles of fair trial assessment to prevent abuses and manipulations

[NJECL](#), št. 2/2025

- Marta Ramat: The application of the European Supervision Order to house arrest: A legal dilemma
- Lora Briški: Modification of criminal charges: European line between a Kafkaesque process and a fair trial

[RECUEIL DALLOZ](#), št. 22/2025

- Pierre-Fracois Laslier: La responsabilité pénale du fait de l'intelligence artificielle: une approche par les risques?

[RECUEIL DALLOZ](#), št. 23/2025

- David Robine: Classes de parties affectées: premières précisions de la Cour de cassation sur le critère du meilleur intérêt des créanciers et la règle de la priorité absolue

[RECUEIL DALLOZ](#), št. 24/2025

- Tourisme (agent de voyages): assurance d'un tiers responsable
- Maxime Lassalle: La phase supranationale de l'affaire EncroChat

[RECUEIL DALLOZ](#), št. 25/2025

- Marie Nicolas-Gréciano: Réforme historique du droit allemand en matière de violences sexuelles ou conjugales: entre progrès et regrets
- John-Matthieu Chandler: Réparation du préjudice résultant d'un acte de concurrence déloyale: la peine privée avance toujours masquée

[RECUEIL DALLOZ](#), št. 26/2025

- Aurore Hyde: L'expertise de la Cour de cassation en matière d'AI
- Émilie Debaets in Nathalie Jacquinet: Droit constitutionnel

[RECUEIL DALLOZ](#), št. 27/2025

- Noëlle Lenoir: Le juge américain et l'activisme climatique, A propos du jugement de la Cour du Dakota Nord du 19 mars 2025 - »Energy Transfer LP c/ Greenpeace«
- Marie-Pierre Dumont: Baux commerciaux

RECUEIL DALLOZ, št. 28/2025

- Cédric Dubucq in Étienne Feildel: Interdiction d'acquérir du dirigeant en liquidation judiciaire: le juge peut-il passer outre le refus de saisine du ministère public?

RSC, št. april-junij/2025

- Patrick Mistretta: Secret médical et droit à la preuve: beaucoup de bruit pour rien... du côté pénal

VII. Iz uradnih listov

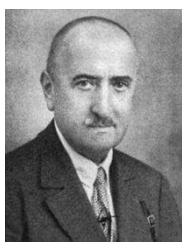
Povezave do posameznih uradnih listov:

1. [Uradni list RS, št. 48/2025](#) (30. 6. 2025)
2. [Uradni list RS, št. 49/2025](#) (30. 6. 2025)
3. [Uradni list RS, št. 50/2025](#) (4. 7. 2025)
 - Uredba o spremembi in dopolnitvah Uredbe o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini
4. [Uradni list RS, št. 51/2025](#) (7. 7. 2025)
5. [Uradni list RS, št. 52/2025](#) (8. 7. 2025)
6. [Uradni list RS, št. 53/2025](#) (11. 7. 2025)
 - Pravilnik o dodeljevanju pomoči po pravilu »de minimis« na področju preprečevanja nastajanja odpadkov
 - Pravilnik o dopolnitvah Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih
7. [Uradni list RS, št. 54/2025](#) (15. 7. 2025)
8. [Uradni list RS, št. 55/2025](#) (18. 7. 2025)
9. [Uradni list RS, št. 56/2025](#) (25. 7. 2025)
 - Podnebni zakon (PoZ)
 - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2C)
10. [Uradni list RS, št. 57/2025](#) (29. 7. 2025)
 - Zakon o funkcionarjih (ZF)
 - Zakon o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona (SZ-1G)
11. [Uradni list RS, št. 58/2025](#) (31. 7. 2025)
12. [Uradni list RS, št. 59/2025](#) (1. 8. 2025)
13. [Uradni list RS, št. 60/2025](#) (5. 8. 2025)
14. [Uradni list RS, št. 61/2025](#) (8. 8. 2025)
15. [Uradni list RS, št. 62/2025](#) (14. 8. 2025)
16. [Uradni list RS, št. 63/2025](#) (22. 8. 2025)
17. [Uradni list RS, št. 64/2025](#) (25. 8. 2025)
18. [Uradni list RS, št. 65/2025](#) (26. 8. 2025)
19. [Uradni list RS, št. 66/2025](#) (29. 8. 2025)
20. [Uradni list RS, št. 67/2025](#) (29. 8. 2025)

VIII. Strokovni članek

Stoletnica prve slovenske izdaje Dušanovega zakonika (1925)

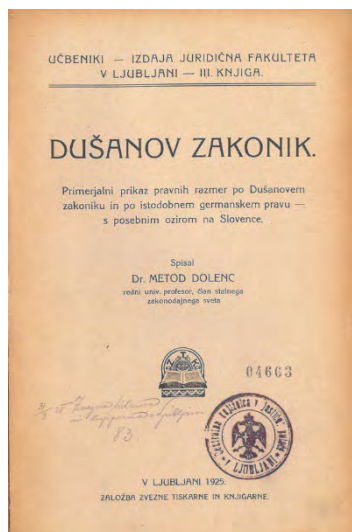
Letos mineva točno sto let, odkar je pravnik in univerzitetni profesor **dr. Metod Dolenc** pri založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani izdal slovenski prevod znamenitega srbskega Dušanovega zakonika. Avtor je v podnaslovu pojasnil, da gre za primerjalni prikaz pravnih razmer po Dušanovem zakoniku in sočasno primerjavo z germanskim pravom ter s posebnim ozirom na Slovence.

Dr. Metod Dolenc, ki je bil ob izidu knjige tudi dekan Pravne fakultete, je v predgovoru zapisal: »Iz predavanj, katera sem imel v preteklem letu o Dušanovem zakoniku na ljubljanski univerzi, je nastalo to delo. Prikrojeno je v prvi vrsti za slušatelje naših pravnih fakultet, katerim naj nudi sistematičen prikaz pravnih razmer za časov carja Dušana ...«. Delo je izšlo kot tretja knjiga učbenikov Juridичne fakultete v Ljubljani. Dolenc je s prevodom želel doseči, da bi tudi Slovenci dobili neposredni dostop do tega temeljnega vira, čeprav ni neposredno vplival na razvoj prava na naših tleh.

V knjigi Metod Dolenc na 175 straneh analizira izvore oblasti srbskega vladarja Dušana (1331–1355), ki se je v času krize bizantinske države v 14. stoletju iz ožjega srbskega ozemlja razširil na velik del Balkana, da je njegova država obsegala čez 200.000 kvadratnih kilometrov ter segala od Donave na severu do Jadranskega in Egejskega morja na Jugu. Avtor v učbeniku s pravne vidika natančno analizira takratno srbsko fevdalno družbo, državne organe, kazensko in civilno pravo ter predpisan pravosodni postopek. Šele na koncu knjige, v dodatku k obsežni znanstveni razpravi, Dolenc na 24 straneh natančno navaja celoten zakonik, ki vsebuje kar 201 člen. Slovenski prevod je nastal po drugi izdaji Zakonika Stefana Dušana, srbskega carja iz kritične pravnozgodovinske izdaje Stojana Novakovića iz leta 1898, ki je besedilo Dušanovega zakonika »sestavil« iz tedaj ohranjenih prepisov. Prvoten izvornik zakonika žal ni ohranjen, lahko pa ga dobro rekonstruiramo, ker je ohranjenih kar 24 prepisov.

Prvi del Zakonika je bil sprejet 20. maja 1349 na zboru srbskih plemičev v Skopju, vseboval pa je le 135 členov. Dopolnitev, ki tvori drugi del Zakonika, pa je bila razglašena 31. avgusta 1354

v Seru, kjer so prvotno besedilo dopolnili še s 66 členi. Najstarejši ohranjeni prepis je iz leta 1373/74, našli so ga v mestu Struga, vsebuje pa samo približno sto ohranjenih členov. Kljub temu velja, da je struški rokopis verjetno najbližji originalu. Prvih 38 členov je posvečenih pravicam in obvezam srbske pravoslavne cerkve, od 39. do 63. člena sledijo določila, ki se nanašajo na pooblastila plemstva in svobodnjakov ter njihove dolžnosti, od 64. do 83. člena zakona pa sledijo določila o obvezah nesvobodnega prebivalstva (meropahov in sebarjev), ki hkrati prepovedujejo njihovo pretirano izkoriščanje. Po 83. členu sledijo določbe o statusu in pravicah ter davkih prebivalcev mest, zlasti obrtnikov in trgovcev ter potnikov. Sledi več določb o kaznivih dejanjih in kaznih zanje. Zakonik večinoma predvideva zelo stroge kazni za tatvino in rop, za požig, za kršitev meja in nasploh za kršitev tuje zemljiške lastnine. Zakonik predpisuje stroge kazni za kazniva dejanja zoper druge osebe, za umor, za telesno poškodbo ali za posilstvo, pa tudi za žalitve z dejanji ali besedami. Nazadnje Dušanov zakonik zapoveduje še kaznovanje vseh, ki delujejo proti cerkvi ali ne spoštujejo cerkvenih prepisov. Kaznuje se zlasti herezija, spreobrnitev iz pravoslavja v katolicizem in

celo propaganda katolicizma, pa tudi izkopavanje in sežiganje mrtvih. Posebne kazni so predvidene tudi za magijo in čarovništvo.

Kazni so bile zelo različne, najpogostejše so bile premoženjske kazni (denarne ali živinske), sledile pa so hude in krute telesne kazni, kot so pohabljanje (odrezovanje obeh rok, jezika, odrezovanje nosu in ušes, oslepitev, žigovanje na licu ali sežiganje las na glavi in bradi) in pretepanje.

Zgolj za ilustracijo navedimo tukaj le nekaj najbolj ilustrativnih primerov:

Člen 95:

Kdor opsuje svetitelja ali kaludjera ali popa, naj plača 100 perper: kdor se pa dobi, da ubije svetitelja ali kaludjera ali popa, ta naj bo ubit in obešen.

Člen 96:

Kdor se dobi, da je ubil očeta ali mater ali brata ali svojo deco, tega ubijalca naj sežgo na ognju.

Člen 97:

Kdor se dobi, da je opulil brado vlastelinu ali dobremu človeku, temu naj se odsečeta obe roki.

Člen 163:

Vsi sodniki, ki sodijo, naj zapisujejo sodbe in jih obdrže pri sebi, a drugo pismo, ki so ga napisali, naj dajo onemu-le, ki se opraviči na sodišču. Sodniki naj pošiljajo pristave dobre, poštene in verodostojne.

Člen 191:

In ako ukrade razbojnik carjeve svinje, naj plača okolica, ako pa se pokradejo svinje, naj se obsodi svinjar obenem z župo, kakor izreče sodišče.

Člen 192:

Za tri dejanja, za nezvestobo vladarju, za ubijstvo in za posilstvo ženske vlastelinskega stanu, naj gredo pred carja.

Izid Dolenčeve knjige leta 1925 je takratnim študentom verjetno precej olajšal študij prej obče zelo slabo poznane pravne zgodovine južnih Slovanov, na kar je opozarjalo že takratno dnevno časopisje (Jutro, 18. 4. 1925), kljub temu pa so se našli nekateri (F. Goršič), ki so Dolenčevo izdajo kritizirali kot preobsežno, dogmatsko, a hkrati preveč sociološko in premalo zgodovinsko, saj da preveč orisuje srbsko družbo in premalo politične vzroke za nastanek Dušanovega zakonika. Trditve kritika, da je Dolenc uporabljal v stavku preveč nedoločnikov bi danes verjetno označili za dlakocepske, čeprav je jezik knjige res včasih zelo arhaičen in nam za razumevanje številnih pojmov (vlastelin = plemič, meropah = nesvobodni kmet) precej pomaga kakšen historični slovar. Kljub vsemu pa je za vsakega ljubitelja ali poznavalca srednjeveške pravne zgodovine knjiga dr. Metoda Dolenca še danes prava poslastica.

Paja Jovanović, Razglasitev Dušanovega zakonika, Beograd 1899, Wikimedia commons

Pripravil: Igor Zemljič

IX. Novosti v Centralni pravosodni knjižnici

Spoštovani bralci,

pripravili smo vam pregled najpomembnejših knjižničnih novosti iz avgustovskega seznama knjižničnih novosti. Seznam prinaša vrsto pomembnih novosti iz nemškega, slovenskega in mednarodnega prava, s poudarkom na komentarjih zakonodaje, FIDIC gradbenih pogodbah, avtorskem pravu, varstvu podatkov ter aktualnih uprašanjih človekovih pravic in varnosti. Da je povzetek bolj pregleden, smo jih združili po tematskih sklopih in izpostavili ključne vsebine.

Pravo in zakonodaja

• Komentarji in priročniki

- *Ausländerrecht* (15. izd., Beck, 2025) – temeljni komentar nemške zakonodaje o tujcih, azilu in osnovnih pravicah.
- *Münchener Kommentar zum FamFG* (4. izd., Beck, 2025) – obsežen komentar postopkov v družinskih zadevah in prostovoljni sodni jurisdikciji.
- *Praktični komentar Obligacijskega zakonika (OZ). Splošni del* (GV Založba, 2025–) – novo slovensko strokovno delo z razlago temeljnih določil OZ.
- *Zakon o informacijski varnosti (ZInfV-1)* (Uradni list, 2025) – prvi natis s pojasnili in kazalom.
- *Nachlassrecht* (Kratzschel et al., 12. izd., Beck, 2022).

• Avtorsko in intelektualno pravo

- *Barriers and Enablers for Open Science in Copyright Law* (e-knjiga, ODIPI/Zenodo, 2025) – odprti dostop, fokus na odprti znanosti in avtorskih pravicah.
- *Avtorsko pravo in intelektualna lastnina* (Turk & Hribar, 2025) – celovit pregled slovenskega avtorskega prava.
- *Odprta vprašanja služnosti, kmetijskih zemljišč in javnega dobra* (Turk & Hribar, 2025).

• Mednarodno in primerjalno pravo

- *Jurisdiction in EU Cross-Border Insolvency Law* (Leandro, 2025) – pristojnost v čezmejnih insolvenčnih postopkih.
- *Ethical Dimension of Judicial Self-Governance in Serbia* (Knežević Bojović, 2025, e-knjiga).
- *Right to Privacy at Work* (Reljanović & Knežević Bojović, 2025, e-knjiga).
- *Međunarodni sudovi i masovni zločini* (Sokolić, 2025) – mednarodno pravo in sodni narativi o vojnih zločinih.

- *Curia Yearbook* (Madžarska, letna izdaja).

FIDIC in gradbene pogodbe

Več novih ponatisov in prilagoditev mednarodnih standardnih pogodb FIDIC:

- *Kratka oblika pogodbe (Short Form of Contract) – ponatis 2022.*
- *Pogoji gradbenih pogodb za gradbena in inženirska dela (2. izd., ponatis 2022 s popravki).*
- *Pogoji pogodb za obratno opremo, projektiranje in graditev (rumena knjiga) (2025).*
- *Kratka določila gradbene pogodbe (Skulj, 2024) – prilagoditev FIDIC na slovensko pravo.*
- *Pogoji pogodb DIGIS – EPC turnkey projects (Skulj, 2024).*

Razno

- *The Authority of the Court and the Peril of Politics (Breyer, Harvard UP, 2021).*
- *DATA Act, Data Governance Act (Specht-Riemenschneider & Hennemann, 2. izd., Nomos, 2025) – komentar ključnih EU uredb s področja podatkov.*
- *Fizična in digitalna varnost: elektronski nadzor novinarskega dela in medijev (Doles, 2025).*
- *Foltrefer: instinkt preživetja v Mariboru v 40. letih 20. stoletja (Ratej, 2025).*
- *Etnično čiščenje Palestine, 1948 (Pappé, slovenski prevod, 2025).*

Nacionalne in institucionalne publikacije

- *Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS (spletna izdaja, tekoče).*
- *Povzetek dela Varuha človekovih pravic RS (od 2019 dalje, spletna izdaja).*
- *Vse, kar bi pravniki morali vedeti o davkih (GV Založba, 2025) – nov praktični priročnik.*

Iz celotnega seznama smo izbrali nekaj **najpomembnejših novosti** – po kriterijih: aktualnost za slovenski pravni prostor, širši pomen za evropsko pravo in prakso, vpliv na strokovno javnost ter dostopnost.

Ausländerrecht: Kommentar (Bergmann, Dienelt, 2025, 15. izd.)

Komentar prinaša celovito razlago nemške zakonodaje o tujcih (Aufenthaltsgesetz), prostem gibanju državljanov EU in mednarodnih pogodb (ARB 1/80). Posebej obravnava azilno zakonodajo in 16a člen nemške ustave, ki se nanaša na pravico do azila. Vključena je tudi Listina EU o temeljnih pravicah. Knjiga je temeljni vir za razumevanje sodobne migracijske in azilne politike Nemčije ter njenega evropskega okvira, primerna za sodnike, odvetnike in uradnike, ki se ukvarjajo s statusnimi vprašanji tujcev.

Münchener Kommentar zum FamFG (Rauscher, 2025, 4. izd.)

Eden najpomembnejših nemških komentarjev s področja družinskega prava in prostovoljne sodne jurisdikcije. Zajema postopke v družinskih zadevah (npr. skrbništvo, razveza, posvojitve) in druge zadeve, ki jih obravnavajo sodišča izven klasičnih pravnih postopkov. Posebna dodana vrednost je vključitev evropskega procesnega prava v družinskih zadevah (IZVR, EuZVR). Komentar združuje teoretično poglobljenost in praktično uporabnost.

Praktični komentar Obligacijskega zakonika (OZ). Splošni del (Bergant Rakočević idr., 2025–)

Prvi del novega slovenskega komentarja OZ, ki sistematično razlaga institute splošnega dela obligacijskega prava. Obravnava nastanek, veljavnost in učinke pravnih poslov, odgovornost, zastaranje, splošna načela pogodbenega prava ipd. Namenjen je sodnikom, odvetnikom, notarjem in vsem, ki se pri delu srečujejo z obligacijskimi razmerji. Posebnost je poudarek na praktičnih primerih, sodni praksi in uporabnih napotkih za prakso.

Zakon o informacijski varnosti (ZInfV-1) (Zgaga Markelj, 2025)

Delo prinaša celotno besedilo novega zakona o informacijski varnosti z uvodnimi pojasnili in stvarnim kazalom. Zakon določa organizacijo in ukrepe za zagotavljanje kibernetске varnosti v Sloveniji, skladno z evropskimi direktivami (npr. NIS 2). Publikacija omogoča lažje razumevanje obveznosti državnih organov, ponudnikov bistvenih storitev in drugih subjektov, ki so del kritične infrastrukture.

Barriers and Enablers for Open Science in Copyright Law (Bogataj Jančič idr., 2025, e-knjiga)

Mednarodna publikacija, ki analizira, kako avtorskoppravna ureditev vpliva na razvoj odprte znanosti. Avtorji razpravljajo o pravnih ovirah (npr. pravice založnikov, omejitve reproduciranja, dostop do raziskovalnih podatkov) in iskanju rešitev, ki spodbujajo odprt dostop do znanstvenih rezultatov. Posebno dragocena je vloga Slovenije kot primera dobre prakse. Knjiga je odprtodostopna in namenjena raziskovalcem, pravnikom ter oblikovalcem politik.

Jurisdiction in EU Cross-Border Insolvency Law (Leandro, 2025)

Poglobljena znanstvena monografija, ki raziskuje vprašanja pristojnosti v čezmejnih insolvenčnih postopkih v EU. Obravnava uredbo o insolvenčnih postopkih (EIR) in sodno prakso Sodišča EU, s poudarkom na koliziji pristojnosti, *forum shoppingu* in vplivu insolvenčnega prava na druge veje prava (pogodbe, delovno pravo, izvršbe). Knjiga je namenjena akademikom in pravnikom, ki se ukvarjajo z mednarodnimi stečajnimi postopki.

Pravo na privatnost na radu (Reljanović, Knežević Bojović, 2025, e-knjiga)

Publikacija obravnava vprašanja zasebnosti zaposlenih v delovnem okolju. Analizira pravni okvir za nadzor nad komunikacijami, uporabo delovne opreme in varovanje osebnih podatkov zaposlenih. Poudarek je na ravnotežju med pravicami delodajalcev (nadzor,

varnost, učinkovitost) ter pravico zaposlenih do zasebnosti in dostojanstva. Pomemben prispevek k sodobnemu razumevanju delovnega prava in varstva človekovih pravic.

Međunarodni sudovi i masovni zločini (Sokolić, 2025)

Knjiga analizira delovanje mednarodnih kazenskih sodišč (ICTY, ICC) pri obravnavi vojnih zločinov, s posebnim poudarkom na hrvaškem kontekstu. Avtor raziskuje, kako pravni in sodni narativi vplivajo na družbeno zaznavo zgodovinskih dogodkov. Knjiga ponuja vpogled v odnos med pravosodjem, politiko in kolektivnim spominom.

DATA Act, Data Governance Act (Specht-Riemenschneider, Hennemann, 2025, 2. izd.)

Komentar dveh najpomembnejših evropskih aktov o podatkih, ki urejata dostop, deljenje in ponovno uporabo podatkov. Obravnava pravni okvir za nastajajočo evropsko podatkovno ekonomijo, vlogo javnega in zasebnega sektorja ter izzive pri zaščiti osebnih podatkov. Delo je ključno za podjetja, regulatorje in odvetnike, ki delujejo na področju digitalnih tehnologij in podatkovnih storitev.

FIDIC Pogoji pogodb – rumena knjiga (Henigman, 2025)

Standardni obrazec mednarodnih gradbenih pogodb, namenjen projektom, kjer izvajalec prevzame odgovornost za projektiranje in gradnjo. Knjiga vključuje splošne pogoje, navodila za pripravo posebnih pogojev in različne obrazce (npr. garancije, ponudbena pisma). Slovenska izdaja je prilagojena praksi domačih naročnikov in izvajalcev.

Fizična in digitalna varnost (Doles, 2025)

V delu avtorica analizira vpliv digitalnih tehnologij in elektronskega nadzora na delo novinarjev in svobodo medijev. Obravnava primere nadzora v Sloveniji in tujini, pravne vidike ter nevarnosti za demokracijo. Knjiga združuje pravno, sociološko in tehnološko perspektivo ter opozarja na potrebo po uravnoteženju varnosti in svobode izražanja.

Celoten seznam novosti je na voljo v knjižnici in [na spletu](#).

Novosti meseca [septembra](#).

Za dodatne informacije, izposojte ali dostop do elektronskih virov nas kontaktirajte na knjiznica.vsr@sodisce.si.

To besedilo je iz knjižničnega seznama novosti sestavil **Chat Gpt!**

KOLOFON

Sodnikov informator 4/2025

Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana, oktober 2025

Uredniški odbor: dr. Miodrag Đorđević (glavni urednik), dr. Damjan Orož (namestnik
glavnega urednika), mag. Blaž Možina (namestnik glavnega urednika),
mag. Nina Betetto, mag. Marijan Debelak, Peter Golob in dr. Primož Gorkič

Avtorji besedil: dr. Ines Budinoska, mag. Blaž Možina in Igor Zemljič

Oblikovanje in prelom: mag. Blaž Možina, Jasmina Bajec in Iztok Stržinar

Naslovnica: Jasmina Bajec in Iztok Stržinar

Administrativna dela opravila: Jasmina Bajec

Prvi natis

Spletna in brezplačna izdaja